Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…1921 оноой …21-нэй гарана | № 74 (13869) | 1975 оной мартын 29, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

РЕСПУБЛИКЫН ТҮРҮҮ МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨЕ УГТУУЛАН

Республикын суута кукурузашадай нэгэн — Сэлэнгын аймагай Хнмнын совхозой механизатор Бимба Ринчинович Жамбаловай хүтэлбэрилдэг звено нёдондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, гектар бүриһөө 182 центнер кукурузын ногоон эшэ набша хуряагаа. Байгша ондо энэ нүхэрнай гектарай 200 центнер ургаса хуряаха уялга абаба. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула эдэ үдэрнүүдтэ кукурузынгаа поли дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кукурузашан Б. Жамбалов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуровай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын ба Конгын Арадай Республикын Президент, гүрэнэй толгойлогшо, гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. Нгуабиин хоорондо үнэн зүрхэнэй, хани ёһоной оршон байдалда хөөрэлдөөнүүд мартын 27-до Кремль соо болоод дүүрэбэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай коммюнике толилогдохо.

(ТАСС).

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГА УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, коммунальна ажахын комиссинуудай хамтын заседани мартын 27-до Кремль соо болобо. Хүдөөгэй ажалшадай хэрэглэмжэ хангалга улам һайжаруулхын тула гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудалые депутадууд зүбшэн хэлсээ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, нютагай партийна ба совет зургаануудай зүгһөө ехэ анхарал хандуулһанай ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга улам һайжараа гээд элидхэлнүүд ба хэлэһэн үгэнүүд соо тэмдэглэгдэнэ. Түсэбтэ табан жэлэй үедэ хүдөө нютагуудай хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын материально-техническэ үндэһэ һуурине хүгжөөн бэхижүүлгэдэ 336,7 миллион түхэриг һомологдоһон байна.

Гэхэ зуура хүдөөгэй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын талаар дутуу дунданууд ушарна гээд үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Комиссинууд тогтоол баталан абахадаа, арадай ажахын түсэбүүдые табиха үедөө хүдөө нютагуудай хүн зоной байдалай хурдан түргөөр хүгжэжэ байһые хараадаа абан, тэдэнэй ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг албанай предприятинуудые материальна хэрэгсэлнүүдээр, тусхай түхеэрэлгэнүүдээр улам һайнаар хангахыень СССР-эй Госпланда, союзна республиканууудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхаба. Министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта зорюулагдаһан зохихо дурадхалнууд мүн лэ абтаа.

(ТАСС).

„САЛЮТ-4" ГУРБА ҺАРА НИИДЭҺЭЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Газарые тойрон дабшаха замда 1974 оной декабриин 26-да гаргагдаһан «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр. Мартын 26-да Москвагай сагаар 13 часта станци Газарые 1.425 дахин тойроһон байна.

«Салют-4» гэжэ станциин замые мартын 22-то шалган шэнжэлһэнэй һүүлээр тэрэ ниимэ параметрнүүдтэйгээр ниидэнэ:

— Газарай нюруунаа саада захань (апогей) — 356 километр;

— Газарай нюруунаа наада захань (перигей) — 343 километр;

— 91,3 минута соо Газарые тойроно;

— замайн һөөлжүү — 51,6 градус.

Телеметрическэ мэдээнэй ёһоор, станциин бүхы түхеэрэлгэнүүд һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Абтаһан мэдээсэлнүүд залан жолоодолгын-тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

МЭДЭЭСЭЛ

РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын, РСФСР-эй Совхозуудай министерствын РСФСР-эй Хүдөө ажахын союзно-республиканска министерство болгогдожо нэгэдхэгдэһэнтэй дашарамдуулан, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Леонид Яковлевич Флорентьевые РСФСР-эй хүдөө ажахын министр болгон томилбо.

МАРТ 20 — ТАРЯАЛАН, САБШАЛАНГАЙ баян ургасын түлөө — МАЙ 20

…ажахынуудта газарай үрэжэл һайжаруулха, таряалан, …сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ габшагай шанга хүдэл…эй эхилэлэн (?) зэншэлтэ хоёр һарын республика доторнай сонос…оноһоо хойшо недели үлүүтэй саг үнгэрбэ.

…ойшье мэдэһээр урдаа тодорхой түсэб табяад, энэ …ниие түрүүшын үдэрһөө эмхитэй һайнаар эхилжэ, …тэйгээр ябуулһан колхоз, совхозууд лэ хабарай та…и халуун хаһа болотор ехэ ажал хэжэ үрдихэ бай…э үе соо хэхэ ажалшье тон ехэ. Таряалан, сабша…рэ наг шэбхэ зөөхэ, минеральна үтэгжүүлгэ та…аа эхилээд, һайрам тогтоохо, оньһон түхеэрэлгэ, …р станцинуудые хүдэлгэжэ, газар уһалха, хүрьһэ…дээгүүрхиие элдүүрилэн һайжаруулха, олон жэлэй …ой үрэһэ тариха гэхэ мэтэ агротехникын бүхы хэм…удые бэелүүлхэ болоно.

…талаар мүнөө ажахынуудта ямар хүдэлмэриин хэг…айһан тухай хөөрэжэ үгэхыень манай корреспондент …колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд…даа.

…нэй хөөрөөн доро толилогдобо.

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ— УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

…КОЛМАКОВ, Му…рэй аймагай «Заган…олхозой түрүүлэгшэ:

…най ажахыда сабша…ургаса дээшэлүүлхэ …и түхэреэн жэл соо …агүй ябуулагдадаг …дуу болохогүй. Жа…ёндондо намар таряа…и ногооной ургаса ху…үргэмсэрээ сүлөө …машина, техникээ …, таряалан, сабша…э шэбхэ зөөжэ эхи…. Энэ хүдэлмэреэ …кабрь һара болотор …жэ, хамта 13 мян…о шэбхэ, тэрэнэй ха… сабшалан дээрэ зөө…

…мүнөөшье хабарай …хоёр һарын эхил…а дулаан боломсоор …үднай сабшалан дээ…, һайрам тогтоожо …юм. Эдэ үдэрнүүд…ой суута луговод …Михайлович Макси…ниие хүтэлбэрилэн, …дээрээ һайрам та…һээр хэды хонобо. …и 20 гектар газарта …уһан тараагдана. …одой мүльһэнһөө һа…бяг ханаабаар уһа…ха ерэтэр хүлеэжэ …мүнөөнһөө һайрам …, апрелиин 10 бо…үүдөө 500 гектар …дээрэ хабарай ту…уһалуури хэжэ ур…нтатайбди. Удаань …үшөө хоёр-гурба …агдаха юм. Үни…одууд аха дүүнэр

Яким болон Иван Хохловтон даажа абаһан сабшалангаа илангаяа ханалгатайгаар ундалуулна. Нёдондо эдэнэр ехэхэн газарай га бүхэнһөө 35 центнер хүрэтэр үбһэ хуряагаа һэн. Байгша ондо тэрэнһээ бага бэшэ ургаса абаха зорилготой.

Тэрэшэлэн мартын 18-һаа эхилжэ, тусхай оньһожоруулагдаһан отрядай механизаторнууд (бригадирынь И. А. Леонов) сабшалан дээрэ шэбхэ шэрэжэ захалаа юм. Эндэ шэбхэ обоолжо, түлхижэ үгэхэ, ашаха оньһон түхеэрэлгэтэй хоёр «ДТ-75» түхэлэй, шэбхэ зөөхэ тэргэнүүдтэй табан «МТЗ» түхэлэй трактор хүдэлнэ. Тус отряд габшагай хоёр һара соо сабшалан, таряалан дээрэ 11 мянган тонно шэбхэ гаргаха юм. Мүн баһал горитойхон газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха байна.

Тиигэжэ үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ бүхы хүдэлмэриие хараалһан түсэбэй ёһоор дүүрэн хэмжээндэнь хэжэ, бүхы 760 гектар уһалагдадаг газарай га бүриһөө 25 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абаха зорилготойбди.

В. Ж. БАЛЬЖИНИМАЕВ, Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна агроном:

— Газарай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһанайл ашаар манай колхоз ямаршье ган гасуур жэлдэ үбһэ ногооной муу бэшэ ургаса абадаг гэжэ һайрхалташьегүй хэлэхээр.

Нёдондо бүхы сабшалангай гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 18 центнер үбһэн абтаа. Түрүү луговод Ширап Очиров даажа абаһан 190 гектар сабшалангай га бүхэнһөө 35 центнер үбһэ хуряагаа һэн. Нүгөөдэ дүршэлтэй луговод Шайми Ахметханов 150 гектар газарай га бүхэнһөө 28 центнер ногоо ургуулаа юм. Эдэ бүтэдын ашаар мүнөө адууһа малнай тэжээлээр дуталдаагүй һайн ондо орожо байна.

Энэ жэлдэшье эхилээд байһан габшагай хоёр һара соо баһал ехэхэн хүдэлмэри хэхээр хараалнабди. Мүнөө бригадир-мелиоратор Ж. О. Ойдоповой хүтэлбэрилгэ доро найман трактортай оньһожоруулагдаһан бригада Нүүдэлшэ гэжэ газарай сабшалан дээрэ шэбхэ түлэг шэрэжэ эхилэнхэй. Энэ сабшалангай эзэн — луговод Ш. Очиров хаана, ямар газарта хэды шэнээн шэбхэ буулгахые зүбөөр тааруулан өөрөө ударидана. Нэгэ мүһэн газараа модо, шулууһаа сэбэрлэнэ. Энэ бригада майн 20 болотор гансахан сабшалан дээрэ 6 мянган тонно наг шэбхэ зөөхэ байна.

Һаяар үшөө хэдэн трактор табижа, хээрэ минеральна үтэгжүүлгэ тараажа эхилхэмнай. Хамта 1850 га сабшалан дээрэ гектарай 2 центнер тухай минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха юм. Үшөө 160 гектарта га бүхэнэйнь 40—50 тонно шэбхэ оруулжа, үтэг хэхэбди. Мүн энэ үбэлдөө бургааһа шуты, болдог сэбэрлэһэн 200 гектар газар, элдүүрилжэ, тэрэнэй 157 га дээрэнь олон жэлэй ногооной үрэһэ тарихабди.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бүхы 2.100 гектар сабшалангайнгаа га бүхэнһөө дунда зэргээр 19—20 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абажа, адууһа малаа бүдүүн тэжээлээр бардам хүрэхээр хангахабди гэжэ манай механизаторнууд, луговодууд социалис уялга соогоо бэшэнхэй. Тэрэнээ заатагүй дүүргэхэ гэжэл эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна.

Ф. Б. ГАРМАЕВ, Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой главна агроном:

— Газараа шадаал һаа, һайнаар үтэгжүүлхэ, уһалха гээшэ габшагай хоёр һара соо хэхэ ажалаймнай гол хүдэлмэринь болоно.

Харааднье үзыт даа. Мүнөө хабартаа майн тэн болотор таряалан, сабшалан дээрэ 9 мянган тонно шэбхэ зөөхэ, 225 га сабшалан, 1.200 гектар таряанай газарта минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, мүн һубаг ханаабаар уһа гаргажа, 1.217 га сабшалан, 157 га таряалан ундалуулха болонобди. Энэмнай багахан ажал бэшэ. Иигээд удахагүй хабарай тарилгын хүдэлмэри эхилхэнь.

Тиимэһээ эгээл мүнөө үедэ отделенинүүд бүхы механизаторнуудаа, хамаг техникээ энэ хүдэлмэридэ табяад, эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна. Эгээн түрүүн луговодууд В. Тайшихин, Б-М. Тугулдуров,

Манай хөөрэлдөөн

М. Н. Зимерев гэгшэд һайрам тогтоожо, уһыень сабшалан руугаа залажа эхилээ. Үсөөхэн үдэр соо Хужарта гэжэ 150 гектар газарта һайрам урадхуулагдаа. Мүнөө хадын ара газарта хайлаагүй саһанай ехэ байһаниие хараада абажа, апрель гаратар тэдэнэр энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ юм. Һаянай таряанайшье газар дээгүүр һайрам тогтоонобди.

Эдэ үдэрнүүдтэ 2 гинжэ мөөртэй, мүн 6 колесно тракторто тусхай бригада шэбхэ шэрэжэ захалһаар баһал недели үлүүтэй болобо. Илангаяа бэрхэ трактористнар В. Л. Соковиков, Н. Н. Протасов гэгшэд үдэр бүри тус тустаа 200 тонно шэбхэ хээрэ гаргана гэхэ гү, али эхилһэнһээ хойшо энэ бригада 1.500 тонно шэбхэ зөөгөө. Эдэнтэй хамта С. Раднатаровай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан звено ажаллажа эхилээд, «РМГ-4» түхэлэй оньһон түхеэрэлгэтэй гурбан тракторай агрегадаар аммиагай селитрэ хлористо кали хоёрые холёод, сабшалан дээрэ тараажа байнхай. Тэдэнэй ажалые һаатуулхагүйн тула үтэгжүүлгые «КУН» түхэлэй түхеэрэлгээр агрегадуудта ашанабди. Мүнөө агрегат бүхэн үдэртөө 25 гектарта үтэгжүүлгэ хаяна.

Байгша ондо бидэ уһалагдадаг сабшалангай га бүридэ 2,5 центнер, таряанай газарта гектарай 3,5 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулхабди.

Хэнэйшье мэдэһээр үндэр баян ургаса абахын тула мүнөө үдэр бүрил эршэмтэй шангаар, габшагай бушуугаар хүдэлөө һаа, хэһэн хүдэлмэри дэмы хосорхогүй. «Хабарай үдэр жэлые тэжээдэг» гэжэ зон тон зүб хэлсэдэг шуу.

Апрелиин 19—коммунис субботник

ХОЁР ДАХИН ЕХЭ АЖАЛ ХЭХЭ

Судна бүтээлгын заводой партийна организациин секретарь Е. Н. Корягина коммунис субботнигто бэлдэжэ байһан тухайдаа хөөрэбэ.

— Манай заводой хүдэлмэришэд апрелиин 19-нэй субботнигто бэлдэжэ байна. Заводой үйлэдбэриие даагша С. М. Щеглоков түрүүтэй субботник үнгэргэхэ штаб байгуулагданхай.

В. А. Лысенкын даадаг судна хабсаргадаг бригадын гэшүүд ажалай бүтээсэ хоёр дахин дээшэлүүлхэ гэһэн үүсхэл гаргаа. Хэрбээ юрын ажалай үдэр нэгэ блок хабсаргадаг һаа, эдэнэр апрелиин 19-нэй субботнигой үдэр хоёр блок хабсаргаха гэһэн уялга абанхай. Заводой слесарьнүүдэй бригадын (даагшань Г. М. Лебедев) гэшүүд найман час соо хэхэ ажалаа 5 час соо дүүргэхээр шиидэбэ.

Коммунис субботнигой үдэр заводой хүдэлмэришэд ажалдаа хүдэлхэ юм. Энэ үдэр манай заводой хүдэлмэришэд хэдэн мянгаад түхэригэй продукци гаргахаар шиидэбэ.

Манай корр

«БУРЯАД ҮНЭН»-75 ХОНИШОДОЙ МҮРЫСӨӨН

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХӨӨР

Хяагтын аймагай Алтайн совхозой ахалагша хонишод Цыремпил Жадамбаевич Цыренжапов, Цэндэ Бадмажаповна Очирова гэгшэд Зэдэ, Сэлэнгын суута хонишод В. Базаровай, Ц-Д. Шиндаковой жэшээгээр 1975 ондо мүрысэхэ гэжэ шиидэһэн юм. Мүрысөөндэ ороходоо эдэ нүхэд тодорхой социалис уялгануудые абажа, баталаа һэн. Абаһан уялганууд тухайгаа тэдэнэр манай газетэдэ бэшэһэн байгаа.

Мүрысэгшэ хонишодой отаранууд совхозой түбһөө 7 километрэй зайда — Хабшуу гэжэ нютагта байрладаг юм. Хонишодой бригаданууд хоёр байратай нэгэ гэртэ ажаһуудаг. Энэнь тэдэнэй мүрысэхэдэ зохид болоно. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр бэе бэеынгээ ажалай дүнгүүдые һайн мэдэхэ, дүй дүршэлөө хубаалдаха аргатай болоно ха юм. Тиихэдэ ажаллаха эрхэ байдалыньшье тон адли болоно бшуу.

Нүхэр Цыренжаповай бригадада 4 хүн хүдэлдэг. Үнгэрэгшэ зундаа тэдэнэр түлгэ хонидые даажа абаһан байгаа. Түрүүшынхеэ түрэхэ хонидто һайн харууһан хэрэгтэй гэжэ булта ойлгосотой. Тиимэһээ тэдэнэр эртэ намарһаа эхилжэ, харша хорёогоо дулаалаа. Үбһэ тэжээлээ отарануудтаа дүтэлүүлжэ абаа. Зэргэлээд ажалладаг хонишон Цэндэ Бадмажаповнатай социалис мүрысөөндэ ороходоо, тэдэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абахаар шиидэһэн байгаа. Мүнөө дээрээ түл абалга муу бэшээр ябажа байна гэжэ хэлэмээр. Энэ отарын хонид гол түлэб январь, февраль һаранuудта хурьгалаа. Энэ халуун үедэ унтаха нойроо мартажа хүдэлхэ сагшье байгаа.

Отарада нэгэшье хурьган гарзалаагүй. Һүүлэй мэдээгээр нүхэр Цыренжаповай отарын 100 эхэ хонин бүриһөө 98 хурьган абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Хурьгалха хонид үшөө олон. Тиимэһээ Алтайн совхозой түрүү хонишодой нэгэн Ц. Ж. Цыренжаповай уялгаяа бэелүүлхэ байһаниинь найдамтай.

Цэндэ Бадмажаповна Очировагай бригадын хонишон Д. Б. Банзарова иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай отарын хонид энэ жэл дүрбэдэхеэ хурьгалжа байна. Бидэнэр энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха социалис уялгатай һэмди. Мүнөө уялгамнай муу бэшээр бэелүүлэгдэжэ байна. Отарымнай 619 эхэ хонинһоо 622 хурьган абтанхай. Түл абалга үшөө үргэлжэлһөөр. Тиимэһээ хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди гээд һанагдана.

Мүрысэгшэ хонишодой ажал һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Үдэртөө хоёр дахин хурьгадаа эхэдэнь табижа хүхүүлнэ. Томошог болоһон хурьгадтаа һайн шанартай зөөлэн үбһэ, талха тарянай зүйл элбэгээр үгэнэ. Мүн уляаһанай, хуһанай набшаһан, нарһанай шэлбүүһэн хурьгадта үгтэнэ. Хурьгадай түргэн түлжэхэдэ шухала хэрэгтэй элдэб бодосууд баһал байдаг. Тиимэһээ хурьгадынь өөдэргэн, элдэб үбшэндэ дайрагданагүй. Эхэ хонидойнь хүсэ шадал яһала һайн. Отарануудта үбһэ тэжээлшье үшөө бии.

Алтайн совхоздо хонидой түл абалга үргэлжэлһөөр. Ажахын түрүү хонишод Ц. Ж. Цыренжаповай, Ц. Б. Очировагай бригадануудай энэ жэлдэ абаһан уялгануудаа бэелүүлжэ, түсэбтэ табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхэ байһанда ямаршье һэжэг түрэнэгүй.

Д. ГАРМАЕВ, манай корр.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан Сыпил Сандыковна Гармаева һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, 1974 ондо аймагай түрүү һаалишадай зэргэдэ гараа һэн. Иигэжэ партиин райкомой ба аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Сыпил Сандыковна олон жэлдэ таһалгаряагүй мал ажалда хүдэлжэ, яһала баян дүршэлтэй болоһон юм. КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон, түгэсхэхы жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхын тула бүхы арга боломжонуудаа элсүүлэн ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Сыпил Сандыковна Гармаева.

П. ЖУЖАЕВАЙ фототекст.

ИЮНИИН 15—СОВЕДҮҮДЭЙ ҺУНГАЛТА

ҺУНГУУЛИИН АЙМАГАЙ КОМИССИНУУДАЙ БҮРИДЭЛДЭ

АХЫН АЙМАГ

Аймагай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин аймагай комиссиин бүридэлдэ түлөөлэгшэдые дэбжүүлхэ суглаанууд аймаг дотор боложо байнхай. Эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ ажахынгаа правлениин түрүүлэгшэ **Владимир Лопсонович Ардановые** тус комиссиин бүридэлдэ дэбжүүлһэн байна. Аймагай харгын-үйлэдбэриин участогай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан боложо, энэ предприятиин түрүү хүдэлмэришэн **Доржо Сосорович Доржиев** комиссиин бүридэлдэ дүбжүүлэгдэбэ.

Багша **Лидия Шагжиевна Гомбоевагай** кандидатурые Орлигой дунда һургуулиин багшанарай, техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив дэбжүүлбэ. Тиихэдэ «Коммунизм» колхозой түрүү хонишон **Екатерина Цыреновна Мункоиова** аймагай һунгуулиин комиссиин бүридэлдэ дэбжүүлэгдээ.

ХОРИИН АЙМАГ

Аймагай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин аймагай комиссиин гэшүүндэ кандидадуудые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн һунгалтын урда тээхи суглаанууд боложо дүүрэбэ.

Анаагай совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадай хамтын суглаанда хабаадаһан үргэн олонтэ һунгагшад һунгуулиин аймагай комиссиин гэшүүндэ кандидадаар ажахынгаа гурбадахи отделениин ахалагша хонишон, Октябриин Революциин орденто **Галина Дубшановна Доржиевае** нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

Аймагай больницын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан болоо. Тэндэ сугларагшад һунгуулиин аймагай комиссиин составта оруулхаар больницынгаа ахамад врачай орлогшо **Зинаида Яковлевна Григорьевае** түлөөлхэ гэһэн шиидхэбэри баталан абаа.

«Бурятцелинстрой» трестын оньһожоруулагдамал 335-дахи нүүдэл колоннын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад шулуушадай бригадын бригадир **Валентин Михайлович Куликовые** ажалшадай депутадуудай Хориин аймагай Соведые һунгаха һунгуулиин аймагай комиссиин гэшүүндэ кандидадаар дэбжүүлһэн байна.

БАУНТЫН АЙМАГ

Баунтын аймагай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин аймагай комиссиин гэшүүндэ кандидадуудые дэбжүүлгэ дүүрэбэ. Дэбжүүлэгшэдэй дунда Ципиканска приискын хүдэлмэрилэгшэ **М. А. Сидорова**, Багдаринай дунда һургуулиин багша **О. В. Сунгратова**, «Амалатский» совхозой 1-дэхи отделениин һаалишан **О. В. Козулина**, Багдаринай барилга-заһабарилгын участогай модошо дархан **М. Е. Перевалов**, Багдаринай экспедициин жолоошон **В. П. Фроленко** болон бусад дэбжүүлэгдэһэн байна.

Республикын түрүү механизаторнуудай зүблөөе угтуулан

МЕХАНИЗАТОР БА УРГАСА

Энэ хоёр үгэ хоорондоо нягта холбоотой. Хэнэйшье мэдэһээр хүдөөгэй механизаторнуудай оролдосото ажалай, тэдэнэй мэргэжэл шадабариин ашаар, даалгагдаһан техникэдээ эзэн ёһоор хандажа, шадамараар хүдэлгэһэнһөөнь орооһо тарьяанай ургасын хуби заяан шиидхэгдэдэг гээшэ.

Мүнөө орёо нарин, хүсэ ехэтэй оньһон техникын улам олон боложо байһан үе сагта хүдөөдэ механизаторнууд шиидхэхы хүсэн болонхой.

Тиигээдшье механизаторнуудай урда улам улам харюусалгатай, ехэшье зорилгонууд табигдадаг боложо байна. «Машинануудай техническэ арга боломжые шадаал һаа һайнаар ашаглажа, ажалай эгээл ехэ бүтээсэ түйлахын түлөө хүдөөгэй механизаторнуудай дунда хүдэлөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол энэ талаар тон ехэ удха шанартай.

Хүдөөгэй бүхы ажалшадай, тэрэ тоодо олон тоото механизаторнуудай ажалда партиимнай ЦК-гай ходо халуун анхаралаа хандуулжа байдагые энэ документ үшөө дахин гэршэлнэ. Энээндэнь бүхы сэдьхэлһээ урмашан зоригжожо, бүхы оронойнай, тэрэ тоодо манайшье Буряад ороной механизаторнууд табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ажалдаа шэнэ амжалта түйлаха гэжэ эсэшэ сусашагүйгөөр, эдэбхи үүсхэл, ухаан бодолоо гарган ажаллана.

Мүнөө республикын алишье колхоз, совхоздо хүсэ ехэтэ элдэб янзын машина, техникэ жэлһээ жэлдэ улам олон болоно, тарьялан дээрэхи, мүн бэшэшье хүдэлмэриие хаһа саг соонь эрхим шанартайгаар хэжэ, үндэр баян ургаса абаха гүйсэд аргатай гээшэ.

Тиигэбэшье олонхи ушарта ажахынуудта бии байһан мүнөөнэй оньһон техникэ булта дүүрэн хүсэндөө хүдэлгэгдэнэгүй. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, мэргэжэлтэй һайн механизаторнууд дуталдана. Гансахан энээнһээ боложо, зарим ажахынуудта хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ олохон трактор, комбайнууд миин байна, үгышье һаа, нэгэ халаанда хүдэлгэгдэнэ.

Һүүлэй үедэ ажахынуудта бүгэдэ ниитын һуралсал эмхидхэгдэжэ, залуушуул олоороо механизаторай мэргэжэл шудалдаг болонхой. Жэшээнь, энэ жэлдэ 1753 залуу хүбүүд энэ мэргэжэл шудалжа, түрүүшынхеэ хүсэтэ тракторнуудай жолоо барин, мүнөө хабартаа тарьялан дээрэ түрүүшын бураздаа гаргахань гээшэ. Тэдэнийе дүршэлтэй хүнүүдэй хажууда хүдэлгэхэ хэрэгтэй.

Хэнэйшье мэдэһээр мэргэжэл шадабари ехэтэй, ажалаа һайн мэдэхэ, техникээ наринаар абажа ябадаг механизаторнууд лэ трактор, машина бүхэнэй хүсые дүүрэнээр ашаглажа, ашаа үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ шадаха байна. Тиимэһээ дүршэлтэй бэрхэ механизаторнууд хажуудаа хүдэлдэг залуушуулые газартаа, техникэдээ, шэлэһэн ажалдаа дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, ходо дахуулан ябаха зэргэтэй.

Оньһон техникээ арбан хургандал мэдэдэг, ямаршье ажал хэхэдээ трактор, машинаяа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, үдэрэй, халаанай, сезоной даабариие холо үлүүлэн дүүргэдэг хүнүүд манайда олон. Үнгэрһэн жэлдэ үндэр бүтээсэ түйлажа, республика соогоо мэдээжэ болоһон трактористнар З. Т. Шитин, Б. Н. Низамеев (Загарайн «Гигант» колхоз) нёдондо хоёр гэнжэ мөөртэй трактораар 22 час соо таһалгаряагүй хүдэлхэдөө 70 гектар газар хахалаа гэхэ гү, али агрегат бүхэнөөр 5,6 нормо дүүргэһэн байна. Тэдэнэй баатарлиг ажалаар урмашан, уданшьегүй республикын олохон механизаторнууд эрхим үрэ дүн түйлаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой тракторист Г. Ф. Федотов 20 час соо таһалгаряагүй хүдэлжэ, намарай паар хахалхадаа 3,5 халаанай нормо дүүргээ. Мүн тэрэнэй нүхэд механизаторнууд И. Д. Братеньков, В. Д. Братеньков, Т. Р. Васильев, В. Р. Бельский, М. Д. Красинский, С. И. Кузнецов гэгшэд баһал тус тустаа 2,7 халаанай нормо дүүргэжэ шадаа.

Эдэнэй жэшээ дээрэһээ харахада, хүдөө ажахын мүнөөнэй машина, техникые ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ арга боломжын хаанашье бии байһаниие гэршэлэн харуулаа. Ондоогоор хэлэбэл, трактор, машина бүхэнэй техническэ харууһые хаһа сагтань хээд, хүдэлмэриин технологи, ажалай эмхидхэлые бодомжотой зүбөөр, научна гуримаар табижа, нэгэ полиһоо нүгөөдэдэнь ошохо һайн карта-маршрут зохёогоод, бүхы агрегадуудай хоорондохи харилсаае наринаар тааруулжа шадаа һаа, бригада, звено бүхэндэ тиимэ үрэ дүн түйлаха арга бии гэжэ түрүүшүүлэй дүршэл харуулба. Энэ арга боломжые мүнөө жэлдэ колхоз, совхоз бүхэндэ дүүрэнээр хэрэглэхэ ёһотойбди.

Бүхы техникээ шэнэ, түрүү аргаар ашаглаха хэрэглэмжэ, механизаторнуудай ажалые һайнаар эмхидхэжэ шадаһанай ашаар Хяагтын аймагай «Родина», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозууд жэлһээ жэлдэ комбайн, трактор бүхэнөөр үндэр бүтээсэ түйлана, тарьялан, сабшалан дээрэхи бүхы хүдэлмэриие богони болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, үндэр баян ургаса абана. Эдэ ажахынуудта техникэнь бусад колхоз, совхозуудайхиһаа һурагүй удаан ашаглагдана.

Мүнөө зарим колхоз, совхоздо агрегадуудынь үдэр, халаанайнгаа даабари арай гэжэл 80—90 процент дүүргэдэг. Тэрээнһээ уламжалан, газар тарьялангай, мал ажалай ехэхэн продукци гээлтэ хоролтодо ородог.

Диилэнхи ажахынуудта дүршэлтэй, һургуулитай механизаторнуудай дуталдахын хажуугаар, колхоз, совхозуудай трактор, машинануудаа заһабарилха, техническэ харууһа хэхэ хэрэгтэнь «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинууд тэдэндэ ёһоор туһаламжа үзүүлнэгүй.

Трактор, машина һайнаар хүдэлгэхэ, наринаар абажа ябаха, зүбөөр заһабарилха хэрэг механизаторнуудһаа, инженерно-техническэ мэргэжэлтэдһээ ехэтэ дулдыдадаг. Техникэдэ эзэн бусаар, һалан муугаар хандажа, тэрэнээ сагһаань урид эбдэжэ, хэрэггүй болгоод, голодоһондо гаргадаг ушар ажахынуудта үсөөн бэшэ. Үнэндөө һайн эзэтэй байбал, техникэнь хэдэн жэлдэ үйлэдбэридэ туһатай ажал хэхэ байгаа.

Ажахынуудта жэлэй ямаршье сагта трактор, машинанууд хангалтагүй муугаар хадагалагдажа байгаад, сагһаа урид хэрэглэмжэһээ гараха ушар олон. Тиимэһээ байгша онһоо эхилжэ, ажахы бүхэндэ трактор, машина хадагалха хашаа, сарай, гараж, дээрээ хушалтатай талмай, техническэ харууһа хэхэ пункт, тэдэндэ тоһо, түлишэ хэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые заатагүй бариха шухала.

Оньһон техникээ һайнаар хадагалжа, зүбөөр заһабарилдаг ажахынуудые нэрлэбэл, Кабанскын аймагай Кабанскын, Байгалай, «Шергинский», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозууд, «Искра», «Родина» колхозууд, Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Родина», Түнхэнэй аймагай Лениинэй нэрэмжэтэ колхозууд болоно.

Мүнөө хабарай тарилгада бэлдэжэ байхадаа механизаторнууд гансашье техникээ һайнаар шудалха бэшэ, газар зүбөөр элдүүрилхэ, элдэб ургамалнуудые ургуулха агротехникые наринаар шудалха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй шадабариһаа ерэхэ ургасын хуби заяан гол түлэб дулдыдаха бшуу. Механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэдээ, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ, хүдэлмэриин сагые гамнаха, ажалай түрүү онол аргануудые хэрэглэхын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлхэ байна. Илангаяа шэнэ техникэ эрхимээр шудалха, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхын тула хүн бүхэн оролдохо зэргэтэй.

Хабарай тарилгын халуун хүдэлмэриин эхилхэ хаһа ойртоо. Нэн түрүүн бүхы машина, трактор, агрегат, зэбсэгүүдые һайнаар, түргэнөөр заһабарилжа, жагсаалда табиха гээшэ гол шухала. Бүри мүнөөнһөө ажахы, бригада бүхэндэ полевой стануудые бүхы хэрэгтэй юумээр түхеэржэ бэлдэхэ байна. Мүн партийна, комсомолой организацинуудай зүгһөө механизаторнуудай дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри яажа һайнаар ябуулха тухай эртэнһээ бодомжолхо саг ерээ.

Саашадаа һайн бэлэдхэлтэй механизаторнуудые олон болгохын тула залуушуулые энэ мэргэжэлдэ һургаха талаарнь СПТУ болон һургуулинуудта ехэ туһаламжа хүргэхэ хэрэгтэй. Илангаяа дүршэлтэй механизаторнуудай залуушуулые хажуудаа дахуулжа, мэргэжэлдээ һургаха хэрэгые партийна организацинууд үргэнөөр эмхидхэхэ болоно.

Республикын механизаторнуудай урда харюусалгатай зорилго табигданхай. Байгша ондо колхоз, совхозууд бүхыдөө 747 мянган тонно тарьяа, 88 мянган тонно шэмэтэ, 550 мянган тонно бүдүүн тэжээл суглуулха социалис уялга абтанхай.

Энээниие дүүргэхын тула тарьялан, сабшалан дээрэхи бүхы хүдэлмэриие хаһа саг соонь, эрхим шанартайгаар хэхэ ёһотойбди. Илангаяа ажахы бүхэндэ звенонуудые эмхидхэжэ, агрегат бүхэниие хоёр халаанда хүдэлгэхэ, үтэгжүүлгын килограмм бүхэниие ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ шухала. Мүнөө жэлдэ 25—30 мянган гектарһаа бага бэшэ газар шэнээр ашаглажа, бүхыдөө 650 мянган гектарта тарьяа тариха зорилго табигдана.

Б. НИКОЛАЕВ,
КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша.

МҮНӨӨНЭЙ АГУУ БАРИЛГА

ШУХАЛА ЗАХИЛ

«БАМстройпуть» управлени хүйтэн уларилтай газарта хэрэглэгдэхэ термомеханическа үрэмдэлтын станок бүтээлгэхэ захил хэбэ. Тэрэниинень Благовещенск хотын «Амурский металлист» заводой коллектив бүтээхэ болоо.

«ДЭТ-250» түхэлэй тракторта шагтагалагдаха энэ станогой үрэмдэхэ түхеэрэлгынь диаметр 450 миллиметр юм. Нэгэ час соо 30 метр хүйтэн газар үрэмдэхэ хүсэтэй байха. «Амурский металлист» заводой коллектив энэ жэлдэ термомеханическа үрэмдэлгын 2 станок бүтээжэ, БАМ-ай барилгашадта үгэхэ зорилготой. Ерэхэ жэлдэ тиимэ 20 станок бүтээгдэхээр хараалагданхай.

ДАЛАЙ ДЭЭГҮҮР ХҮҮРГЭ

Байгал-Амарай түмэр замай барилгашад хэдэн зуугаад томо, бага гол горхонууд дээгүүр, хүнэй гараар «хэгдэһэн» нэгэ далай дээгүүр хүүргэ бариха болоно.

Тэрэнь Зейскэ ГЭС-эй утань гээшэ. Тус далайн утань 225, үргэниинь — 24 километр байха юм. Тус хүүргэ барихын тула шэнжэлэгшэд далайн эгээл «нарин» газарые бэдэрэн олоо. Амарай областиин Бомнак тосхонһоо 40 километр урдуур тэрэ хүүргэ баригдахаар хараалагдана. Тэндэ удаань томохон порт бодхоогдохо юм.

ҺУРАЛСАЛАЙ ПУНКТНУУД

Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин 100-гаад залуу барилгашан бэлэдхэлэй курсануудта һуража эхилбэ.

Хабаровск хотын политехническэ институдай үүсхэлээр Шимановск городто, Чегдомында һуралсалай-консультационно пунктнууд нээгдэһэн байгаа. Бэлэдхэлэй курсануудта һуралсажа гараһан залуу барилгашад харгы барилгын машинануудые ашаглаха ба заһабарилха, мүн хүүргэ болон тоннельнүүдые бариха мэргэжэлтэй болоожо гараха юм.

БАГАХАН ГЭРНҮҮДТЭЙ МИКРОРАЙОН

Забайкалиин түмэр харгын управлениин эмхидхэһэн түсхай бригаданууд Тындинский поселогто багахан гэрнүүдые хабсаргажа эхилбэ.

Тиимэ гэр бүхэн 45 дүрбэлжэн метр талмайтай байха юм. Энэ хабартаа тиимэ 80 гэр дурсагдаһан поселогто хабсаргагдаха түсэбтэй. Манай ороной түмэр замшад нэгэ адли проектээр тиимэ гэрнүүдые бариһан байгаа. Хэдэн зуугаад тиимэ гэр мүнөө Сковородино станцида асарагданхай.

Гэр бүхэн соонь таатай зохид мебель бии юм. Тиихэдэ тиимэ гэрнүүдэй бүридэлдэ кухниин элдэб хэрэгсэлнүүд оролсоно.

НОМДО ДУРАТАЙШУУЛДА

Ерээдүйн түмэр замай магистралиин барилгын участогуудтахи 13 библиотекые Хабаровскын бибколлектор номуудаар хангана.

Эдэ библиотекэнүүд Березовый, Дуки, Эворон, Ургал, Горин, Хурмули болон бусад тосхонуудта хүдэлнэ. Һүүлэй 2—3 һарын туршада тус библиотекэнүүдтэ 2000 гаран ном эльгээгдээ. Тэдэнэй дунда политическэ болон уран һайханай номууд Хабаровскын номой хэблэлээр барлагдан гаргагдаһан шэнэ номууд, үхибүүдэй уншаха номууд олон.

ДЕСАНТ ЕРЭБЭ

Яхадай АССР-эй урда зүгтэхи Нагорный тосхондо Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадай шэнэ десант ерэбэ.

Автономито республикын комсомолшуудһаа — яхадуудта бүридэһэн А. Климовэй бригадын гэшүүд Беленькая — Тында гэһэн автомашинын харгы дээрэ хүүргэнүүдые, Тындинский поселогто гэрнүүдые баридаг байна. Нагорный тосхон шадар түмэр замай станци баригдаха юм. Шэнээр ерэһэн десантын гэшүүд станциин барилгашадай байрлаха гэрнүүдые бариха даабаритай.

НАЙДАМТАЙ ХЭЛХЕЭ ХОЛБООН

Буряадай АССР-эй Хойто-Байгалай аймагай хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд БАМ-ай барилгын участогуудтай найдамтай хэлхеэ холбоо байгуулхын түлөө ехэ оролдолго гаргана.

Аймагай түб Нижнеангарск тосхондо телефоной 500 номертой автомат станци хабсаргагдажа байна. Энэ жэл соо тус аймагта шэнэ радиостанцинууд хүдэлжэ эхилхэ түсэбтэй. Нижнеангарск — Курла, Ку Уоян гэһэн радио хэлхеэ холбоон бай жа эхилээ. Аймаг хеэ холбооной нүүд станционарна нэгэ нээгдэхэ юм. Тиигэж доторхи БАМ-ай бүхы участогууд эн найдамтай хэлхеэ болохо байна.

АТЛАС ЗОХЕОГД

Эрхүү хотодо тү Сибириин ба Алас Д гэй географиин Байгал-Амарай түм шадархи газар дайды зохёогдожо байна.

Байгал-Амарай түм май барилгын үедэ рэнэй ашаглагдажа харгы шадархи газар баялигые хэрэглэхэд нернэ, экономическэ циальна шухала удха тай асуудалнууд э гараха зэргэтэй. Т шиидхэхэдэ хэрэгтэй элдэб картанууд. бусад риалнууд атласта ор

(БАМ-ай баригдаһан хизаар ба областиин газетэнүүдһээ абтаба).

— Залуу жолоошон Николай Михайлов Таазаһаа Уоян тээшэ автомобильна харгы барижа байһан хүдэлмэришэдтэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые, зэр зэмсэг шэрэдэг. Тэрэниие барилгашадай алишье участогта хаража болохот. Бүхэли үдэртөө хэдэн зуун километртэ гүйлгэжэ, барилгашадта шухала хэрэгтэй ашаа хүргэжэ асарһан лэ байдаг.

— Колимнай бэрхэш даа, — гэжэ залуу жолоошониие БАМ-ай барилгашад баяртайгаар угтадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон Николай Михайлович эгээл холын участогай хүдэлмэришэдтэ ашаа асараад байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой шубуун һүрэгые дүрбэн ажалша бэрхэ эхэнэр харууһална. Ахалагша шубуушан Маланья Федоровна Васильева энэ багахан коллективые хүтэлбэрилдэг. Эдэ эхэнэрнүүд эбтэй эетэйгээр ажалладаг, ажал хүдэлмэреэ һайн мэдэдэг юм.

Фермэ дээрэнь таба мянган тахяа харууһалагдана. Үнгэрһэн жэлдэ тэдэнэр тахяа бүхэнһөө 150 үндэгэ абахабди гэжэ уялга абаһан аад, тэрэнээ 189-дэ хүргэжэ шадаһан байна. Үндэгэ үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые фермын хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн жэлэй ноябрь һарада дүүргэжэ, ехэ амжалта түйлаа.

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) — Е. Е. Степанова, М. Ф. Васильева, А. М. Степанова.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

ГЕКТАРАЙ 350 ЦЕНТНЕР

Манай ажахы 1969 онһоо куузику тарижа эхилһэн юм. Түрүүн 10 гектарта тарижа үзөөбди. Зүгөөр түрүүшын үдэрһөө элдэб бэрхэшээлнүүд ушараа һэн. Энэ ургамалые хайшан гээд, ямар аргаар тарихада һайн бэ гэжэ мэдэхэгүй байгаабди. Хоёрдохёор, ажал ехэтэй энэ хүдэлмэридэ ябаха хүнүүд олоор дуталдадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, куузику ургуулха хүдэлмэри оньһожоруулагдаагүй байгаа бшуу. Зүгөөр үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлгэдэ энэ ургамалай ехэ туһатай хаданьехээр тарижа, баян ургаса абаха хэрэгтэй байгаа.

1974 ондо манай звено гектар бүхэнһөө 320 центнер куузику ургуулха гэһэн социалис уялга абаһан юм. Энэмнай түсэбөөр хараалагдаһанһаа 20 центнерээр ехэ. Бидэ 25 гектарта куузику таридагбди. Үнгэрэгшэ жэл манай звено уялгаяа 125 процент дүүргэжэ, гектар бүхэнһөө 400 центнер хуряаһан юм. Энэмнай урда жэлэйхиһээ нилээд дээгүүр байгаа. Иимэ ургаса хайшан гээд, ямар аргаар түйларгадааб гэжэ хөөрэмөөр.

Манай эндэ куузику ургуулхада нэн түрүүн рассада бэлдэхэ шухала гэжэ ойлгонхойбди. Удаань рассадаяа полидо һуулгахадаа, тэрээндээ наринаар, оролдосотойгоор хандаха хэрэгтэй.

Апрелиин 15—20 багаар парнигуудта рассада һуулгажа эхилдэгбди. Тиихэдэ газарынь халаахын тула адуунай аргал хэрэглэгдэнэ. Энээниие парнигууд соогоо 45—50 сантиметр зузаанаар хэдэгбди. Дээрэһээнь 10—13 сантиметр газарай хүрьһэн хэгдэдэг. 5—6 хоног үнгэрөөд, газарайнь халажа эхилхэдэ 1,5 дүрбэлжэн метр нэгэ рама доро 7—8 грамм үрэһэн таригдана. Энэ тариһан үрэһэнһөө полидо гаргажа һуулгахаар 750—800 эшэ ургадаг гээшэ. Гэхэтэй хамта, рассадаяа полидо тарижа үрдихэ забһартайгаар һуулгаха хэрэгтэй. Тиихэдээ рассадаяа үлүүсэ үндэрөөр ургуулжа болохогүй. Мүн рассадаяа үдхэдүүлбэл, хилгантадаг, элдэб үбшэндэ бэлээр нэрбэгдэдэг гээшэ. Рассадын олоороо бултайжа эхилээдүй байхада парнигаа рамаар, һолоомон хушалтаар хаанабди. Тиигээд рассадын жэгдэрэн ургажа захалхада, парнигууд соо халуун болохолоор хушалтануудыень нээдэгбди. Зүгөөр тэрэниие дадхаажа, бага багаар нээдэгбди. Нигэхэдэ нялха эшэнүүд бэхижэдэг, хүйтэндэ дадамхай болодог гээшэ. Рассадаяа газарта һуулгахынгаа урда тээ 8—10 үдэр парнигаа хушалтагүй байлганабди. Тэрэшэлэн рассадынгаа дабхараар үндэһэлхын тула һуулгашын 1—2 үдэртэ тэрэниие ехээр уһалдагбди. Иимэ рассада газарта һуулгахада һайнаар ургадаг юм.

Рассадынгаа 10—12 сантиметр үндэртэй, 5—6 набшаһатай болохолоорнь газарта һуулгахада һайн. Зүгөөр газарта һуулгахынгаа урда тээ тэрэнэй үндэһые дустаар хордохо шухала. Хээрэ абаашаһан рассадынгаа һальбиижа муудахагүйн тула уһа сасажа байха хэрэгтэй. Рассадаяа түсхай машинаар 7—8 хоногой туршада һуулганабди. Зуруудайнь хоорондо 70 сантиметр зайтай байхаар уһалжа байгаад таринабди.

Рассада һуулгаха поли уридшалан жэгдэлэгдэһэн, нягтаруулагдаһан байдаг. Эшэнүүдые һуулгажархёод, үдэр бүхэндэ тэрэнээ шалгажа, муудаһануудынь шэнэ рассадаар һэлгэдэг гээшэ. Ургамал таа һайса үндэһэлт жал байдагбди.

Һайн ургаса абахы куузикугай хойноһоо ор тойгоор харууһалха Илангаяа бог үбһэнһөө хэ, ургамалай элдэб үб хорхой шумуулһаа гэжэ элдэб хоро сасад бди.

Баян ургаса абаха гэ дохынгоо хажуугаар өөрынь үнэ сэн хямд хүсэнэбди. Элдэб үлүү ри хэхэгүй, ажалаа ал аргаар оньһожоруулна гэжэ бүхы гаргашаа дахин доошолоо.

Манай звенодо куу гуулха баян дүршэлтэй хүнүүд олон. Тэдэнэй Е. Д. Дансарунова, Т. даева болон бусад нү Энэ жэл бидэ гектар б 350 центнер куузику жа абаха уялгатайбди. жэншэдгүй дүүргэхэбд найданаб.

Т. БУД
Захааминай ай
Енгорбойн со
куузику ургуу
звеное да

Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойдо

ЛЕНИНЭЙ ПАРТИ МАНАЙ АГУУЕХЭ ИЛАЛТЫЕ ЭМХИД

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай һүүлшын абяанай замхаһаар гушан жэл үнгэрбэ. Саг түргэн ошодог. Тиибэшье һаань, манай арадай, армиин түүхын габьяа гаргаһан ушар мартагдахагүй. Коммунис партиин хүтэлбэри доро совет арад, тэрэнэй арми гитлеровскэ Германида, тэрэнэй туһамаршадта үхэлэй сохилто үгэжэ, социалис Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдал хамгаалаа, сүлөөрэлгын агууехэ үүргэ дүүргэжэ, хара тахал үбшэнһөө дэлхэйн соёл болбосоролые абараа һэн. Фашизмые бута сохиһон ушар арадуудай революционно, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе хүгжөөгөө. Империализмын колониальна гурим һандаран унаа. Европо болон Азиин олон арадууд социалис хүгжэлтын замда ороо, дэлхэйн социалис байгуулалта бии болоо. тэрэнэй хүсэн, нүлөөн жэлһээ жэлдэ һургана.

Агуухэ Илалта хадаа Октябриин ашаар мүндэлһэн шэнэ ниитын, гүрэнэй байгуулалтын, социалис экономикын, марксизм-ленинизмын үзэл сурталай, совет обществын морально-политическэ нэгэдэлэй, СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай һалбаран мандаһые харуулаа гээд «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай түйлаһан Илалтын 30 жэлэй ой тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Совет арадай бүхэдэлхэйн түүхэтэ илалтые зоригжуулагша, эмхидхэгшэ хүсэн Коммунис парти байгаа һэн.

* * *

Совет арадай манлай, өөрынгөө зэргэдэ эгээн эдэбхитэй, мэдэрэл ехэтэй хүнүүдые жагсаажа, научна түрүү теори болохо марксизм-ленинизмээр зэбсэгжэһэн, ороноо хүтэлбэрилхэ талаар түйлай ехэ дүршэлтэй болоһон Коммунис парти манда баадхагдаһан дайнай түрүүшын часһаа эхилжэ, социалис гүрэниие хамгаалха хэрэг хүтэлөө, фашис эзэмдэгшэдтэ эсэргүү совет арадай тэмсэлые толгойлоо. «Эмхидхэхы сэсэ мэргэн ухаан бодолоо, СССР-эй арадуудай хани барисаанай бүхы хүсые, олон жэлнүүдэй туршада арадай суглуулһан бүхы дүршэл шадабариие, хүсэл зоригые манай парти нэгэл үг зорилгодо — фашизмые бута сохилгодо зорюулаа һэн». гээд нүхэр Л. И. Брежнев хэлээ һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн совет арадта хүшэр хүндэ шалгалта, социалис гүрэнэй, ниитын байгуулалтын, совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бата бэхиие туршаха шэрүүн шанга шалгалта болоо һэн. Дайн түрүүшын үдэрһөө манай ороной үмэнэ түйлай ехэ, орёо олон зорилгонуудые табяа. Парти эсэшэ сусашагүй эмхидхэлэй, олониитын дунда политико-хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа, бүхы хүсэеэ элсүүлжэ, эдэ зорилгонуудые шиидхэһэн байгаа.

В. И. Ленин иигэжэ заагаа һэн: «...Дайн сэрэгэй эхилээ хада бүхы юумэн дайнда зорюулагдаха, ороной дотоодын бүхы ажабайдал дайнай эрилтые хангаха хэрэгтэ зорюулагдаха ёһотой. Энэ талаар зааханшье хазагайралта ушаруулжа болохогүй». (ПСС, том 41, 117 хууд.). Ленинэй энэ һургаал ВКП(б)-гэй ЦК-гай, СССР-эй СНК-гай 1941 оной июлиин 21-нэй Директивын үндэһэ һуури болоһон юм. Энэ Директивэ дайсанда эсэргүүгээр партиин, арадай хүсые элсүүлхэ дайшалхы программа болоо һэн. Энэ Директива соо дайнай зорилго, тэрэнэй бүгэдэ арадай шэнжэтэй болоһые харуулагдаа һэн. Ороноо дайшалхы лагерь болгохо, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы хүсые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ эрилтэ партийна совет организацинуудай үмэнэ Коммунис парти, Советскэ правительство табяа. Фронтдо дайсадтай баатарлигаар тэмсэхые, түрэл газарайнгаа һөөм бүхэниие хамгаалхые совет сэрэгшэд уряалагдаа бэлэй. Ара талын хүдэлмэриие дайнай эрилтын ёһоор хубилгаха, дайсанай саг зуура эзэмдэн абаһан совет газар дээрэ партизанска тэмсэл дэлгэрүүлхэ зорилго Директивэ дотор табигдаа юм.

Партиин ЦК-гай Политбюрогой шиидхэбэриин ёһоор, 1941 оной июниин 30-да онсо эрхэтэй орган — Оборонын Гүрэнэй Комитет (ГКО) байгуулагдажа, орон доторхи засагай бүхы эрхэ тэрээндэ үгтөө һэн. Дайнай тулалдаануудые сэхэ хүтэлбэрилхэ Верховно Главнокомандованиин Ставка байгуулагдаа. ГКО-гой түрүүлэгшээр, Верховно Главнокомандалагшаар ВКП(б)-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь И. В. Сталин томилогдоо.

Партиин Центральна Комитет, тэрэнэй органууд Политбюро, Оргбюро, Секретариат ороноо хүтэлбэрилгын, дайн сэрэгэй шухала бүхы асуудалнуудые шиидхэжэ байгаа. Дайнай жэлнүүдэй үедэ ВКП(б)-гэй ЦК-гай Политбюрогой, Оргбюрогой, Секретариадай 200-һаа олон заседани болоо.

Центральна Комитет партиин бүхы ажабайдалые, хүдэлмэриинь шэглэл болон онол аргые дайнай үеын эрилтын ёһоор табяа. Партийна хүсэнүүдые шэнээр хубаажа, ехэнхи хубиинень фронт эльгээгээ.

Дайнай үедэ парти сэрэгэй экономикын шиидхэхы һалбаринуудта нүлөөгөө ехэ болгохо гэжэ оролдоо. Тэдэ һалбаринуудһаа дайшалхы техникээр, буу зэбсэгээр, һомоор фронтые хангаха хэрэг дулдыдажа байгаа. Армида, фронтые хангадаг арадай ажахын һалбаринуудта партиин гэшүүдэй 80-һаа үлүү процентнь хүдэлхөөр ошоо.

Дайнай үедэ Коммунис парти элсүүлхы түйлай ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Нютагай партийна, гүрэнэй органуудай бүхы талын туһаламжын ашаар сэрэгэй шэнэ частьнуудые, нэгэдэлнүүдые бүридхэхэ хэрэг амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. 1941 оной эсэс багта шэнэ 400-һаа олон дивизи бии болоод байгаа һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн болбол түрүүшын үдэрһөө немец-фашис эзэмдэгшэдтэ эсэргүү бүгэдэ арадай тэмсэл болоһон байгаа. Эхэ ороноо хамгаалха, фронтдо эрэлхэг зоригтой байха, фронтын ара талада хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллаха гэһэн СССР-эй гражданин бүхэнэй уялгые сэрэгшэдтэ, бүхы ажалшадта парти ойлгуулжа байгаа.

Совет Армида, Далайн-Сэрэгэй Флодто тон ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаа. Дайшалхы асуудалнуудһаа эхилээд, али бүхы юумээр хангаха асуудалнууд хүрэтэр парти Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бүхы ажал ябуулгые хүтэлбэрилөө. Партиин Центральна Комитет, ГКО, Верховно Главнокомандованиин Ставка сэрэгэй, политическэ оршон байдалые, хүсэнүүдэй тэнсүүриие гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, зэбсэгтэ тэмсэлэй шата бүхэндэ сэрэгшэдэй бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлжо, тэдэнэй дүүргэлтые хангаха хэмжээнүүдые абажа байгаа. Сэрэгэй түрүүшын һарануудай үедэ, немец-фашис эзэмдэгшэдэй тоогооро, техническэ зэбсэгээрээ булюу байһан сагта, холын хараатай бэхилэлтэ хэжэ, добтолжо ябаһан дайсанай сэрэгые хюдажа, бусаалтагүй хохидолдо хүргэхэ гол зорилго Совет Армиин урда табигдаа һэн. Хилэ шадархи тулалдаанууд, Брестскэ хэрэмые, Одессэ, Киев, Севастополь городуудые хамгаалга, Ленинградтахи баатар тулалдаан, Смоленск шадар, мүн Москва шадар болоһон тулалдаанууд хүнгэхэнөөр, түргөөр илалта түйлаха гэһэн гитлеровецүүдэй найдабариие үгы хээ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түрүүшын үеын шиидхэхы тэмсэл гэхэдэ, Москва шадар болоһон түүхэтэ тулалдаан болоно. Москва шадар Со гитлеровскэ Герма лэгдэмэл сэрэгые бу жо, фашис армиин шэгүй» гэһэн су һөөрнь үгы хээд, г цүүдэй «түргэн дай бые һандаргаага Москва шадар нем сэрэгүүдые бута ушар Эсэгэ ороноо гын Агуухэ дайна дэлхэйн хоёрдохи д сые үндэһөөрнь эхи табяа һэн.

Дайнай ябасын үе шалхы дүршэлэй сэрэгэй техническ ургалтын хэмжээ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хэл, тактика, т шадабари һайжар Частьнууд болон с нүүдэй хүсэн, онол ехэ, һайн болож рэгшэдэй, дайшалх техникын олошор дэ, 1942 оной хабар шалхы хүсэ ехэтэй рийскэ соедине танкова, агаарай ар байгуулха арга олд

Дайсанай ара та санай эзэлһэн газ олониитын партиза лөөн дэлгэрээ. Эн

...hунгалтаhаа ...алта хүрэтэр

СОВЕДҮҮДЭЙ ҮҮРГЭ ЕХЭ

...айгай Советэй гүйсэд... ...итет сельскэ, сомоной, ...во Советүүдэй хүдэлмэ... ...араар хүтэлбэрилнэб» ...үүдалаар Хориин ажал... ...депутадуудай Советэй ...ээ Буряадай АССР-эй ...во Советэй Президиумэй ...ээ дээрэ үнгэрэгшэ жэл ...н байна. Тус заседани ...таhан шиидхэбэриие ...дээрэнь бэелүүлхэ та... ...агай Советэй гүйсэдхэ... ...итет тодорхой хэмжээ... ...хараалhан юм.

...хэ, сомоной, поселково ...ажахын, социально... ...асуудалнуудые зүбөөр ...хэ, ажалшадые комму... ...р хүмүүжүүлхэ, түсэб... ...н жэлэй даабаринуу... ...циалис уялгануудые ...тайгаар дүүргэлгэдэ ...е асуулэн хабаадуулха ...hуулэй үедэ ехэ хүдэл... ...уулhан байна.

...о табан жэлэй тодор... ...дүрбэдэхи жэлдэ аймa... ...ынуудаа 44218 центнер ...55 центнер мяха, 4152 ...ноохо гүрэндэ худал... ...араалhан түсэбөө ам... ...гаар дүүргэжэ шадаа. ...агай промышленна ...инуудай коллекти... ...hаар ажаллаа.

...ан, тарялан ургэд... ...эрэнэй урэжэл hай... ...хэ хэрэгтэ нюта... ...едүүд гол анхара... ...бидаг болоо. Нё... ...ахынуудта 2428 гек... ...алан, бэлшээри үн... ... hайжаруулагдаа, ...тар шэнэ, боро газар ...жа, тарилга хэгдээ, ...ар hайжаруулагдаhан ... түхеэрэгдээ.

...тын, Дээдэ-Хүрбын, Дээдэ-Тайлсын сомоной Советүүд энэ шухала хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар ябуулха хэрэгтэ гол анхаралаа табиhан байна. Жэшээнь, Ашангын сомоной Советэй харьяата ажахы нёдондо 2672 гектар сабшалан, бэлшээри hайжаруулха хүдэлмэри ябуулаа. Үhалуурнин түхеэрэлгэнүүдые бариhан, 200 гектар шэнэ газар элдүүрилhэн юм.

Сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд ба тэрэнэй депутадууд ажалшадай оруулhан дурадхалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Хандагай, Санномыск тосхонуудта фельдшерскэ пунктнууд шэнээр баригдажа, ашаглалгада тушаагдаба. Удинск тосхондо шэнэ бани баригдаа. Энэ тосхондо почто, соёлой байшан баригдажа захаланхай. hуурин, тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэриие нютагай Советүүд мүн лэ hайнаар эмхидхэжэ шадаhан гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Үнгэрhэн үедэ аймаг дотор 3600 дүрбэлжэн метр гэр байра бодхоогдоо, 14 километр зайда палисадник баригдаа. 3700 модон таригдаhан байна.

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые hайжаруулха хэрэгтэ гол анхарал табигдаhан юм. Георгиевск тосхоной хэлхеэ холбооной таhаг ондоо гэртэ оронхой. Удинск тосхоной хэлхеэ холбооной таhаг мүнөө жэлдэ шэнэ гэртэ нүүжэ орохо юм.

Асарагдаhан газетэ, журналнууд болон бусад шухала корреспонденциинууд транспортhаа боложо, хожомдохо, удаарха ушар манда үшөөл тохёолдоhоор. Аймаг дотор хүдэлжэ байгаа хэлхеэ холбооной таhагуудай олонхинь хуушарhан гэртэ байрлаhаар. Аймагай Советэй гүйсэдком Хори посёлогто хэлхеэ холбооной шэнэ байшан бариха асуудал дээдын зургаанда хэдэ дахин табинхай. Республикын Госплан энэ асуудалые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ анхаралаа табиха бэзэ гээд hанагдана.

Аймагай больница болон фельдшерскэ пунктнуудые хэрэгтэй зэр зэмсэгээр хангаха хүдэлмэри үшөө хангалтагүй гэжэ хэлэлтэй. Олонхи участково больница, фельдшерскэ пунктнууд хуушан гэртэ байhан зандаа. Хори посёлогто аптекэ, поликиникэ, Георгиевск тосхондо участково больница, Доодо-Гол, Баян гол, Тарбагатай, Баруун-Хасууртай, Амгаланта тосхонуудта фельдшерскэ пунктнуудые шэнээр бариха саг ерээ. Энэ шухала асуудалые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ депутадууд оролдохо зэргэтэй.

Сельскэ, сомоной, поселково Советүүд сессинүүдээ саг болзоротонь үнгэргэдэг болонхой. Сесси дээрэ табигдаhан асуудалнуудые бэлдэхэ хүдэлмэри, аймгүйсэдкомой таhагые даагшанар, аймгүйсэдкомой гэшүүд, комиссинууд эдэбхитэйгээр хабаадана. Хориин, Үдын, Дээдэ-Хүрбын, Хандагайн сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд урдахи сесси дээрэ баталан абаhан шиидхэбэринүүдэй хэр дүүргэгдэжэ байhан тухай депутадуудайнгаа урда тоосодог болонхой.

Сесси дээрэ табигдаhан асуудалнуудые зүбшэлгэдэ депутадууд эдэбхитэйгээр хабаададаг, өөрынгөө hанамжа дурадхалнуудые хэлэдэг юм. Нютагай Советүүдэй 255 депутадай 165-иинь сесси дээрэ үгэ хэлэhэн байна. Арадай 203 түлөөлэгшэ үнгэрhэн үедэ hунгагшадтаяа хоёр дахин, 40-иинь нэгэ дахин уулзажа, тоосоhон байна.

Нютагай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд депутадуудай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулна. Жэлэй туршада депутадай 10 үдэр үнгэргэгдөө.

Депутадай эрхэ ба уялгые наринаар сахиха хэрэгтэ нютагай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд гол анхаралаа табина. Ямар нэгэн шалтагаанаар депутадай сессидэ ерэнгүй байха ушар үзэгдэхээ болинхой. Депутадууд саг үргэлжэ hунгагшадтаяа уулзахадаа, сесси дээрэ баталан абаhан шиидхэбэринүүд, тэдэнэй хэhэн захилай хэр дүүргэгдэжэ байhан тухай тоосожо байдаг юм.

Саг үргэлжын комиссинуудай ажал хүдэлмэри нилээд hайжараа гэжэ тэмдэглэлтэй. Саг үргэлжын комиссиин гэшүүд үнгэрэгшэ жэлдэ гүйсэдхэхэ комитедүүдэй заседани, сесси дээрэ 116 асуудал бэлдэжэ хараhан байха юм. Сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй сессинүүд дээрэ тус комиссинуудай ажал саашадань hайжаруулха асуудал зүбшэгдөө, энэ асуудалаар тодорхой шиидхэбэринүүд баталан абтаа. Үдын сомоной Советэй соёл гэгээрэлэй, ажаhуудалай, социалис хуули ба ниитын ёhо гурим сахиха талаар, Дээдэ-Хүрбын сомоной Советэй хүдөө ажахын, худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой саг үргэлжын комиссинууд hайнаар ажаллана. Хориин поселково, Дээдэ-Тайлсын сельскэ Советүүдэй саг үргэлжын комиссинууд урдаа табиhан зорилгонуудаа hайнаар бэелүүлнэ.

Нютагай Советүүд өөрынгөө ажалда ниитын эмхи зургаануудые эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг болонхой. Аймагай ажахынуудта мүнөө үедэ депутадуудай 19 пост эмхидхэгдэнхэй. Ниитын гурим сахиха хэрэгтэ арадай дружинанууд эдэбхитэйгээр хабаадана. Коллектив бүридэ нүхэдэй сүүд ажаллана.

Баян гол, Баруун-Хасууртай, Доодо-Гол тосхонуудай депутадуудай бүлэгүүд илангаяа hайнаар ажаллана. Тус бүлэгүүд hаалишадта нилээд туhа хүргэдэг болонхой юм.

Нютагай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд өөhэдынгөө ажал хүдэлмэри тухай аймсоведэй гүйсэдкомой заседани, аймагай Советэй сесси дээрэ тоосодог байна.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ аймагаймнай ажахынууд түсэб, даабаринуудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула оролдожо байна. Малшан бүхэн социалис уялга абажа, табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ өөhэдынгөө ехэхэн хубитые оруулха зорилго урдаа табинхай. Гүрэнэй түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ нютагай Советүүд ехэ hаналаа табина.

К. ЖАЛСАРАЕВ.
Хориин аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь.

...СЭНХИРХЭН ТҮҮДЭГ"

...ай совхозой Харбяан... ...отделениин комсомол... ...залуушуул ажалдаашье ...үргүүли hуралсалда... ...татай, зугаа нааданда ...ниитын хүдэлмэридэ... ...ни үүсхэлээр дутаг... ...н. Нэгэ үгөөр хэлэбэл ...у наhанай залинта ...улгаан мэтэ сахи... ...адаг юм. Эдэнэр ...эн түүдэг» гэhэн нэ... ...залуушуулай клуб эм... ...тэндэ сугларжа, ажал ...р, эрдэм hуралсал ту... ...бшэн хөөрэлдэдэг, зу... ...а, хатар танца эмхид... ...нцерт, наада бэлдэдэг ...

...«Үетэн хани нүхэдөө ...ы» гэhэн уряатайгаар ...аа ажахынуудай ком... ...залуушуултай харилсан, ...уулзажа, танилсаха, ...хүдэлмэриингөө дүй дүр... ...элсэхэ, хубаалдаха, ...наада-концерт, хатар ...танцэнүүдые үнгэр... ...ыго урдаа табина.

...нуудай комсомол... ...эрэнай совхозой отделенидэ ажалладаг үетэн хани нүхэдтөө айлшалжа, комсомол-залуушуулай хамтын үдэшэ үнгэргэбэ. Энэ үдэшые үетэн залуушуул хүхюутэй зугаатайгаар үнгэргэхэhөө гадна, бэе бэеынгээ ажал хүдэлмэри тухай мэдэhэн, уулзажа танилсаhан, хүсэл эрмэлзэлээ мэдэлсэhэн байна. Тиигээд хоёр талаhаа концерт табиhан, хатар танца хэhэн байха юм.

Харбяангуудайхидай «Сэнхирхэн түүдэгэй» хүдэлмэридэ комсомолшууд: малшан Андрей Галтаев, hаалишан Базаржап Санжиев, отделениин клубые даагша Лидия Борхонова, хүдөөгэй библиотекые эрхилэгшэ Нина Марганова гэгшэд илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Имэ уулзалгануудые аймагай бусад ажахынуудай комсомолшуудтай хэхээр хараална.

Г. ГОМБОЕВ,
Саянай совхозой комсомолой комитедэй секретарь.

Түнхэнэй аймаг.

...ССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

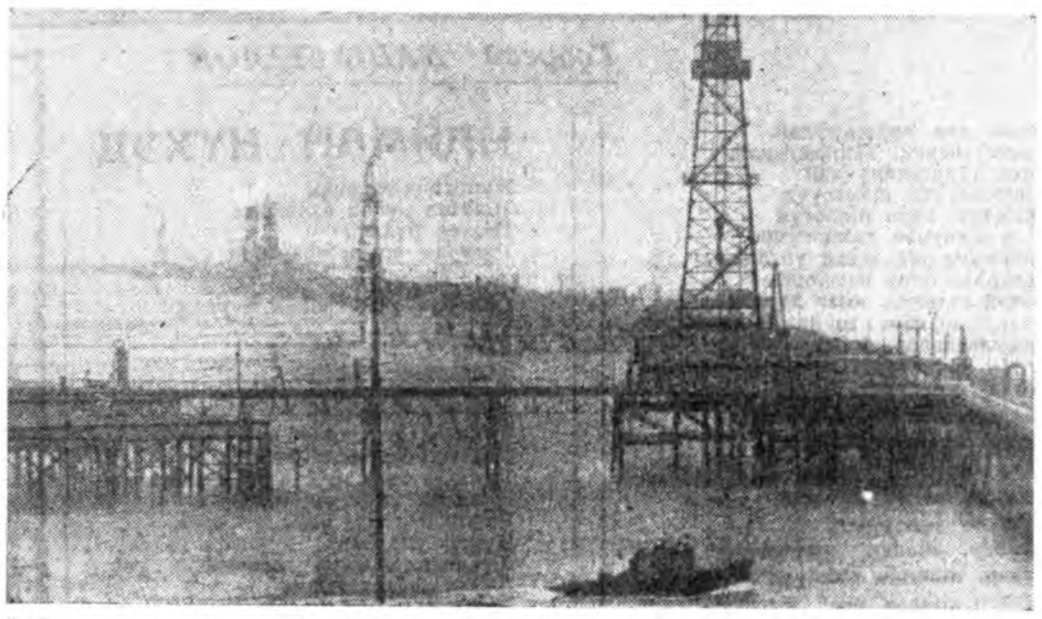
НҮХЭР И. Е. ЕЛАЕВЫЕ ...РЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ...ЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...эр 70 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, рес... ...н түсэблэлгын органуудта олон жэлдэ оролдосо... ...аар ажаллаhанайнь түлөө Буряадай АССР-эй ...ай нютагай промышленностиин секторые даагша ...орович **Елаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Со... ...Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

...дай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

...дай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...-Үдэ. Советүүдэй байшан.
...оной мартын 27.

КАСПИИН НЕФТЬШЭД
АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. «Каспморнефть» нэгэдэлэй Сангачальска управлениин Социалис Ажалай Герой, мастер Мамед Гамбаровай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив түргэнөөр, hайн шанартайгаар үрэмдэлгэ хэхэ гэhэн уряа доро ажаллана. Тэдэнэр нэгэдэхи кварталайнгаа даабариие hараар урид дүүргэжэ шадаа. Коллективэй эршэтэй hайнаар ажаллаhанай ашаар имэ амжалта түйлагдаа гээшэ.

Мамед Гамбаров болон тэрэнэй нүхэд шэнэ техникэ үргэнөөр хэрэглэн ажаллана. Дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд залуушуулые hурган хүмүүжүүлдэг, мүн эндэ экономическа болон техническэ hуралсал hайнаар үнгэргэгдэнэ.

Табан жэлэй эхинhээ хойшо Гамбаровай бригада зургаан гүнзэгы нүхэ үрэмдэжэ, тэдэнhээнь сүүдхын туршада хэдэн зуугаад тонно «хара алтан» бурьялан гарана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: М. Гамбаровай бригада эндэ ажалладаг. Социалис Ажалай Герой, коммунист М. Гамбаров.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаhаа

ДАККА

Үнэн зүрхэнэй туhаламжа

ТАСС

«Манай орондо хүшэр бэрхэшээлтэй сагай тохёолдохондо, Советскэ Союз гараа hарбайжа, hамал нэгэтэй байhанаа мэдүүлэн, туhа хүргэhэн тухайнь хэзээдэшье мартахагүйбди», — гэжэ Бангладешэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Камал Хоссейн мэдүүлбэ. Республикын бэеэ дааhан байдалтай болоhоор дүрбэн жэлэй ойдо зорюулагдаhан суглаан дээрэ тэрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлhэн байна. Сүлөөтэ байдалай түлөө, экономикоёо хүгжөөхын түлөө залуу республикын тэмсэхэдэнь ехэ туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлhэндэнь Совет правительствада, совет арадта министр гүн сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргөө.

Муджибур Рахман түрүүтэй Бангладешэй правительственна делегациин 1972 оной март соо Советскэ Союзда ошоод бусаhанай hүүлээр манай харилсаан улам бата үндэhэ hууритай болоhон байна.

Урда Азиин арадуудта амгалан байдал хангахые хүсэн, Советскэ Союз эб найрамдалта политикаяа бэелүүлнэ.

ВАШИНГТОН

Гүрэнэй секретариин пресс-конференци

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер эндэ пресс-конференци үнгэргэхэдөө, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые шата шатаарнь шиидхэхэ гэhэн США-гай хараа бодол буруу hүрэбэ, гэжэ тэмдэглээ. Мүнөө Холбоото Штадууд энэ талаар бэрхэшээлтэй байдалда ороод байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тиимэhээ политикаяа дахин хаража үзэхэ шухала. Энэ асуудалые шэнээр хаража үзэхэ тухай захиралта президент үгэhэн байна.

Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые шата шатаарнь шиидхэхэ гээшэ яашье таарахагүй байна гэжэ гүрэнэй секретарь саашадаа мэдүүлбэ. Тиин Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар Женевэдэ зарлагдаха эбэй конференцидэ США хабаадахаар бэлэн. Женевын эбэй конференциие хүгэлбэрилхэ тухай хөөрэлдөө hаяар хэхэбди гэбэ.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Москвада боложо байhан совет-конгын хөөрэлдөөнүүд тухай гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ.

Конгын Ажалай партиин ЦК-гай орган — «Этумба» газетэ «Совет-конгын хани барисаан хүгжэн бэхижэг лэ!» гэhэн гаршагтай түрүү бэшэг толилбо. «Бидэниие нэгэдүүлжэ байгаа холбоо барисаан, манай оронуудай ба партинуудай хоорондохи харилсаан хоёр ороной аша туhада эдэ хөөрэлдөөнүүдэй шье үеэр саашадаа хүгжэн бэхижэхэ гээд этигэжэ байhанаа мэдүүлнэбди» гэжэ түрүү бэшэг соо хэлэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) түүхэтэ Пленумэй арбан жэлэй ойтой дашарамдуулан, КПСС-эй баримталан бэелүүлдэг аграрна политикада зорюулагдаhан статьянуудые Польшын «Трибуна люду» ба аха дүү социалис оронуудай бусад олон газетэнүүд толилбо. Мартын пленум дээрэ элирхэйлэгдэhэн хүдөө ажахые хүгжөөхэ шэнэ политика бүхы совет экономикодо угаа ехэ үүргэ дүүргэhэн, нүлөө үзүүлhэн байна гээд «Трибуна люду» газетэ тэмдэглэнэ.

Португалиин Саг зуурын шэнэ правительствын эмхидхэгдэhэн ушарта гадаадын хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна. Правительственна коалициин үргэдэhэн, демократическа бүхы партинуудай тэрээндэ ороhондонь «Юманите» ехэ анхарал хандуулна.

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджерэй Дүтын Зүүн зүгэй оронуудаар урагшагүйгөөр ябаад, бусаhан тухай мэдээсэлнүүдые олон оронуудай газетэнүүд толилжо үргэлжэлhөөр.

Урда Вьетнамдахи байдалда гадаадын хэблэл мүн лэ анхаралаа хандуулна. «Тхиеугай захиргаан доройтон hалажа байна», — гэжэ Франциин «Фигаро» газетэ бэшэнэ. — Сайгон захиргаанай сэрэгүүдэй hүүл гэр тээшээ зугадан тэрьедэжэ байhан тухай «Нью-Йорк таймс» мэдээсэнэ.

(ТАСС).

ХЕЛЬСИНКИ

ВСМ-эй МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Харьяата бүхы оронуудай, тэдэнэй тоодо Палестиные сүлөөлхэ эмхиин хабаадалгатайгаар Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар эбэй конференци Женевэдэ зарлалга Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые шиидхэхэ шухала, ганса зам болоно гээд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй секретариадай эндэ тунхаглагдаhан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Эндэхи асуудалые шата шатаарнь шиидхэхэ гэhэн Холбоото Штадуудай хараа бодол араб оронуудай нэгэдэл hандаажа шадаагүй гээд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет тэмдэглэнэ. Гансашье араб оронуудай арадууд ба эдэнэй хүтэлбэрилэгшэд бэшэ, харин дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд энээниие буруушаагаа. Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгаяа үргэлжэлүүлжэ байхадань, дэлхэйн энэ райондо дайнай аюул сарагдахагүй гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Имэ байдалай түлөө Холбоото Штадууд, Израилиин хүтэлбэрилэгшэд бүрин харюусаха ёhотой.

Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар эбэй конференци дары зарлахыень Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдые уряалба.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой генеральна секретариин мэдүүлгэ

ТАСС

Бактериологическа ба зосоо бөөгэнүүлдэг зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хорихо тухай конвенциин мартын 26-да хүсэндөө ороhонтойнь дашарамдуулан, ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхайм мэдүүлгэ тунхаглаа.

«Энэ ушар уласхоорондын оршом соо зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха замдахи шухала шата болоно», — гэжэ К. Вальдхайм хэлэбэ. Тус конвенци бии байгаа зэбсэг хэрэгсэлнүүдые үгы хэхээр хараалhан ООН-ой түүхэдэхи түрүүшын хэлсээн болоно гээд тэмдэглэбэ. 100 гаран орон энэ конвенцидэ гар табяа, олон гүрэнүүд тэрэниие эсэслэн баталаа. ООН-ой Генеральна Ассамблей hайшаажа байhан тухайдаа мэдүүлээ.

«Конвенцидэ гар табиhан оронуудай химическэ зэбсэг хэрэгсэл мүн лэ нимээр хорижо, тэдэниие үгы хэхэ зорилготой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхөөр уялгажа байhан ушарынь шухала удха шанартай байна», — гэжэ К. Вальдхайм тэмдэглэбэ.

АДЕН

НДРЙ-гэй национальна фронтын съезд

ТАСС

Йеменэй Арадай Демократическа Республикын Национальна фронтын — ороной политическэ хүтэлбэрилхы эмхиин VI съезд эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Тоосоото элидхэл дотор найруулагдаhан Национальна фронтын дотоодын ба гадаадын политическэ ажал ябуулгын гол шэглэлнүүд съездын тогтоол дотор hайшаагдана.

Национально - демократическа революциин зорилгонуудые шиидхэхын түлөө, бэеэ дааhан национальна экономико байгуулхын түлөө НДРЙ-гэй арад зоной тэмсэлээ үргэлжэлүүлхээр эрид шиидэнги байhые съезд баталба. Экономикодо гүрэнэй секторые үргэдхэн хүгжөөхэ, кооперативна хүдэлөөе дэлгэрүүлхэ хараа бодолыень делегадууд hайшаагаа.

Йеменэй Арадай Демократическа Республикада Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай али бүхы туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлжэ байhыень съезд үндэрөөр сэгнэhэн байна.

ЛИССАБОН

ШЭНЭ КАБИНЕТ ШАХАА ТАНГАРИГ ҮГЭБЭ

ТАСС

Португалиин шэнэ правительствын министрнүүдэй, гүрэнэй секретарьнарай шахаа тангаригаа үгэлгын ёhолол эндэ болобо. Республикын президент Кошта Гомеш тэрээн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Революционно соведэй гэшүүдтэй хамта министрнүүд орон доторхи байдалые саашадань хүгжөөлгэдэ hайнаар нүлөөлхэ гээд найдажа байhан тухайдаа мэдүүлбэ. Шэнэ гол ёhонуудые үндэhэ болгон, Португалиингаа экономико хүгжөөхэ, гүрэнэй аппарат хубилгаха ёhотой. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй программын үндэhөөр, үгытэй зоной аша туhые нэн түрүүн хараада абажа, hайжаруулха ёhотойбди гэжэ президент тэмдэглэбэ.

Ажал ябуулгыень аша үрэтэй болгохо, ороной экономико хүгжөөхэ зорилготойгоор правительствые шэнэдхэн хубилгаhан байнабди гэжэ премьер-министр Васку Гонсалвиш үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Шэнэ правительство монополидо эсэргүү политика бэелүүлхэ байна. Банкнуудые, страхованиин компаниинуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха гээшэ тон шухала.

Национальна бэеэ дааhан байдал хангаха, уласхоорондын уялгануудта үнэн сэхэ байха, бусад оронуудтай харилсаагаа хүндэлхэ — эдэ бүгэдэ Португалиин гадаадын политикын гол ёhонууд болоно гээд премьер-министр үшөө дахин баталба.

hэримжээ hуладхангүй, габшагай ажалаараа демократическа ба бэеэ дааhан байдалтай Португалиие байгуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулхыень В. Гонсалвиш Португалиин арад зониие уряалаа.

ХЭ...

...арадай, манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй тэмсэлэй ...ый хубинь болоо ...са партийна коми... ...партизанска тэмсэ... ...э эмхидхэжэ байгаа. ...эдэ, Украинын газар ...партиин 23 обком, ...ком ба райкомууд, ...лой 50 гаран обком, ... болон райкомууд ...хүдэлөө. Белорусси... ...занска хүдэлөөе пар... ...0 обком, 693 горком ...райкомууд, партизан... ...дуудай, бригадануу... ...0 эхин парторганиза... ...толгойлоо.

...ын Центральна Ко... ...партизанска болон ...олониитын хүдэлөөе ...рилөө. Тэрэнэй шиид... ...р Партизанска хүдэ... ... Центральна штаб ...агдаа hэн. Партиза... ...дайшалхы тулалдаа... ...түсэбүүд ВКП(б)-гэй ...союзна республика... ...компартинуудай ЦК... ...баталагдадаг байгаа. ...фронтнуудай дайшалхы ...нуудтай зохилдуу... ...а байhан.

...иин хүтэлбэри доро ...ай партизанска хү... ... дайсантай хэгдэхэ ... шухала эрхэ нүхэ... ...болоо бэлэй. 1942 ...оноhаа партизанууд... ...хын тула гитлеров... ...ии совет-германиин фронт дээрэ байhан ябагаа сэрэгэйнгээ 10 процентые элсүүлхэ баатай болоо hэн.

Баатар совет арад, тэрэнэй алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүд партиингаа хүтэлбэри доро дайнай түрүүшын үеын бэрхэшээлнүүдые дабажа, 1942—1943 онуудай туршада үндэhэн хубилалта хэhэн юм. Тиигэжэ Сталинград шадар, Кавказай түлөө, Курск шадар, Днепр дээрэ гитлеровскэ сэрэгүүдые бута сохиhон ушар манай илалтын замай түүхэтэ шатанууд болоо hэн. Манай арми 1944 ондо совет газарые дайсанhаа бүрин сэбэрлээ. Тэрээнhээ хойшонхи добтолгын үедэ Совет Арми сүлөөрэлгынгөө үүргэ дүүргэжэ, Австриин, Албаниин, Болгариин, Венгриин, Норвегиин, Польшын, Румыниин, Чехословакиин, Югославиин арадуудые фашис богоолшолгоhоо сүлөөлөө. Дайнай илалта түгэсөөр дүүрэhэнэй hүүлээр, мүн немец арад фашис дарлалтаhаа сүлөөлэгдөө юм. Коммунис партяар хүмүүжүүлэгдэhэн совет сэрэгшэд хамгаалхы, добтолхы шанга тулалдаануудай үедэ ниитэ баатаршалга, эрэлхэг зориг, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байhанай үльгэр жэшээ, мэдэрэл ехэтэй, дайшалхы шадабари ехэтэй байhанаа харуулаа. Дайнай үедэ парти хүтэлбэрилхы командна түшаалнуудта офицернүүдэй, генералнуудай олон тоото кадрнуудые хүмүүжүүлэн дэбжүүлээ. Тэдэнэр элитэ ехэ дайшалхы шадабаряа харуулжа, сэрэгэй стратегиие шэнэ тобшололнуудаар, дүршэлөөр баяжуулаа, совет сэрэгэй наукые шэнэ шатада гаргаа, дайлалдаха, тактикын онол аргые hайжаруулаа. Дайнай үедэ сэрэгэй совет наука фашис эзэмдэгшэдэй сэрэгэй номнолhоо булюу байhанаа харуулаа.

* *

Илалтые экономическа талаарнь хангалга, гурим сахитэй сэрэгэй ажахые эмхидхэхэ хэрэг партиин шухала ажал ябуулгын нэгэн болоо hэн. Энэ зорилгые шиидхэхэдээ, парти дайнай урда тээхи түсэбтэ табан жэлнүүдэй үедэ байгуулагдаhан хүсэн түгэс индустриальна үндэhэ hуурида, социалис хүдөө ажахыда түшэглөө. Тиихэдэ Поволжидо, Ураалда, Сибирьтэ байгуулагдаhан сэрэгэй-промышленна бааза ехэ үүргэ дүүргээ юм.

1941 оной июньhээ эхилжэ, совет экономикые дайнай эрилтын ёhоор хубилгаhан ушар арадай ажахын бүхы хүсые, зөөриие дайнай эрилтэдэ элсүүлэн табиха арга боломжо олгоо. Дайнай эхилhэнэй hүүлээр уданшьегүй абтаhан сэрэгэй-ажахын түсэбүүдэй ёhоор амгалан хэрэгэй продукци гаргадаг олонхи заводууд сэрэгэй продукци гаргадаг болоо. Сэрэгэй ажахын олон hалбаринуудые БКП(б)-гэй ЦК-гай гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд толгойлоо. Тиихэдэ шухала зорилгонуудые шиидхэхын тулада экономическа томо районуудта, промышленна түбүүдтэ ГКО-гой түлөөлэгшэд эльгээгдэдэг байгаа. Томо предприятинуудта ВКП(б)-гэй ЦК-гай парторгнууд томилогдодог hэн. МТС-ууд болон совхозуудта политическэ таhагууд байгуулагдаа бэлэй.

1941 оной июль hараhаа ноябрь болотор дайнай боложо байhан газарhаа промышленна 1523 предприяти, тэрэ тоодо томо, ехэнхидээ сэрэгэй 1260 завод задалагдажа, зүүн тээшээ зөөгдэhэн байгаа. Дайнай үедэ бүхыдөө индустриальна бүхэли орон олон зуун километр зүүлжээ нүүhэн жэшээтэй. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда хабаадаhан нэгэшье орон иимэ зорилго шиидхэжэ үзөөгүй. Хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, харгы замшад партийна организацинуудай хүтэлбэри доро энэ туйлай ехэ ажал хэжэ, үзэгдөөгүй ехэ габьяа гаргаа. Энэнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхэдэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй.

Дайнай үедэ партиин экономическа политикын холын хараатай байhаниинь эли тодоор гэршэлэгдээ. Юуб гэхэдэ, арадай ажахые хүгжөөхэдөө, парти тэрэниие орон дотороо зүбөөр хубаарилан табяа, зүүн районуудта промышленностиин адли продукци гаргадаг олон hалбаринуудай заводууд бодхоогдоhон байгаа. Тиимэhээ нүүжэ ерэhэн заводууд адли заводойнгоо талмай дээрэ хабсаргагдажа, тэрэнтэй ниилүүлэгдэдэг hэн. Тиимэ заводуудай нэгэн гэхэдэ, Ленинградай Кировскэ, Харьковай дизельнэ заводууд Челябинска тракторна заводтой нэгэдэжэ, Ураалдахи танк бүтээдэг томо предприяти бодхоогдоод, Танкоград гэжэ нэрлэгдээ hэн.

Советскэ промышленность гурба-дүрбэ hарын туршадал сэрэгэй буу зэбсэг гаргахаар hэльбэн түхеэрэгдээ hэн, тиихэдэ бүхы совет экономико сэрэгэй эрилтые хангахаар hэльбэн түхеэрэгдэхэдээ, жэл тухай сагые эзэлээ бэлэй. 1942 оной түрүүшын hараhаа эхилжэ, самоледууд, танкнууд, буу зэбсэг, hомо дарин шанар hайнтайгаар, олоор, түргөөр гаргагдажа эхилээ.

Дайнай жэлнүүдэй үедэ манай промышленность 104 мянган танк, самоходно артиллери, 137 мянган самолет, 488 мянган үхэр буу гаргаа. Тиигэжэ Советскэ Союз сэрэгэй техникэ гаргаха талаараа дайсанаа горитойхоноор ахин гараа hэн.

Социалис хүдөө ажахы дайнай үеын зорилгые шиидхэжэ шадаа hэн. Хүдөө ажахы ехэ хохидолдо ороошье hаа, шухала хэрэгтэй эдеэ хоол, түүхэй эд орондоо үгэжэ байгаа. 1942 оной хабарhаа эхилhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөн арадай ажахые бүхыдэнь хабаадуулаа. 1945 ондо бүхы хүдэлмэришэн ангиин 84 процентhээ олониинь энэ мүрысөөндэ хабаадажа байгаа hэн.

Партиин хүтэлбэри доро арадай хэhэн бүхы хэрэг үнэхөөрөө, ажалай агуухэ габьяа болоо. Манай советскэ тыл Илалтын зэбсэгые амжалтатайгаар шэрээжэ шадаа. Социализм капитализмhаа булюу hайн гэжэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн дахинаа үнэмшэстэйгөөр гэршэлээ. Энэ булюу hайниинь Коммунис парти шадамараар хэрэглэжэ, илалтада зорюулаа.

Советскэ Союз ба гитлеровскэ Германиин хоорондо болоhон дайнай үедэ хоёр ондоо эбсэшэгүй үзэл суртал: түрүү, ажалшадай үндэhэн аша туhые тодорхойлдог социалис үзэл суртал, мүн империализмын эгээн хархис бүлэглэлнүүдэй аша туhые хамгаалдаг фашис үзэл суртал тулалдаа. Зэбсэгтэ тэмсэлэй үедэ марксистско-ленинскэ үзэл сурталай агууехэ хүсэн, коммунис үзэл сурталда совет хүнүүдэй үнэн сэхэ байhаниинь тодорхойлогдоо. СССР-эй арадуудай хани барисаан бүри хатуужан бэхижээ, коммунис партияа тойрон тэдэнэй жагсаал бүри нягта болоо.

Дайнай жэлнүүдэй үедэ парти олониитын дунда үзэл сурталай, политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулаа, совет патриотизмын, пролетарска интернационализмын үзэл бодолоор, дайсаниие, хүн түрэлтэндэ харша фашис үзэл сурталые, тэрэнэй политикые үзэн ядахаар совет хүнүүдые хүмүүжүүлээ. Парти Совет гүрэнэй бүхы арадуудые жагсаагаа, манай обществын морально-политическэ нэгэдэл хангаа.

Совет арад агууехэ Илалтые хангажа, фашис Германиие, милитарис Японие бута сохилгодо шиидхэхы хубитаяа оруулаа. дайнай бүхы шалгалтые дабажа гараа. Тэрэ хадаа бүгэдэ ниитын нэрэ хүндэдэ хүртэхэ ёhоороо хүртөө, баатар арад, илагша арад гэжэ нэрлүүлхэ эрхэ олоо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай hүүлээр совет арад Коммунис партидаа, тэрэнэй политикада бүри ехээр этигэдэг болоо. Энээниие юугээр гэршэлхэб гэхэдэ, тэрэнэй зэргын ургалта болоно. 1941 оной июлиин 1-hээ 1945 оной июлиин 1 болотор партиин гэшүүндэ кандидадуудаар 5,1 миллион шахуу хүн, харин партиин гэшүүнээр — 3,3 миллион шахуу хүн абтаа. Советскэ Союзай бүхы Геройнуудай 4,3 хубинь партиин гэшүүд юм. 2 миллион шахуу коммунист илалтын түлөө ами наhаа үгөө.

* *

Коммунис парти — совет обществын хүтэлбэрилхы, зоригжуулхы хүсэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай илалтые эмхидхэгшэ, зоригжуулагша байгаа гэжэ энэ Илалтын 30 жэлэй алдарта ойе тэмдэглэхэ зуураа хэлээ. Ленинскэ партиие тойрон нягтаар жагсаад, тэрэнэй хүтэлбэри доро совет арад мүнөө коммунизмын hаруул hайхан байшангые амжалтатайгаар бодхоожо байна.

Генерал-полковник Г. СРЕДИН,
Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна Политическэ управлениин начальнигай нэгэдэхи орлогшо.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ...

- Шэнэ зүжэг тухай шэнж... лэгшын бодомжо.
- Уран шүлэгэй долгин.
- Онтохон, таабари, оньһон үгэнүүд.

ТЕАТР

ДАЙНАЙ БААТАРНУУДТА ЗОРЮУЛАГДАНА

Агуу Илалтын 30 жэлэй ойе угтуулан Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театр А. Салынскиин «Барабанщица» гэһэн зүжэг табиба.

Зүжэгэй гол героиня Нила Снижкогой байрлаһан тэрэй һандархай ханын нүхөөр наран хурсаар шарана, хүхэ сэнхир огторгой харагдана. Хабарайхяар байгаали һэргэн, ургамалнууд үндыжэ, ажабайдалай хүсэнэй илагдашагүйе гэршэлнэ.

Зүжэгэй уралан шэмэглэл (уран зурааша В. Тевелев) дайнай үеын хүшэр хүндэ сагые тодоор дамжуулна.

Дайнай үеын бүхы бэрхэшээлые дабажа гараһан совет хүнэй баатаршалга тухай буряад театрай (режиссер Ф. Сахиров) энэ зүжэг хөөрэнэ. Танигдаагүй сэрэгшэ, эрэлхэг совет тагнуулшан Нила Снижко дайсанай ара талада нюуса хүдэлмэри хэхэ даабаритай үлөө бэлэй. Тусхай даабаритай ушарһаа Нила Снижко дайсадһаа хотын сүлөөлэгдэһэншье хойно өөрынгөө үнэн шарай харуулха эрхэгүйл. Хотын ажаһуугшад тэрэниие «урбагша», «немецкэ овчарка» гэжэ тоолоһон зандаа.

Эхэ оронойнгоо, арад зоноймгоо урда үндэр үүргэеэ айхабтар хүшэр хүндэ оршон байдалда дүүргэжэ шадаһан совет тагнуулшанай доторой орёо байдал, сэдьхэлые шэнжэлэн харуулха гэжэ режиссер оролдоо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай нэгэ геройн доторой байдал тодоруулан харуулхын тула театр тэрэнэй түхэл шарайе тобойсо гарган, сэдьхэл бодолыень шэнжэлэн харуулна.

Өөрыгөө сэгнэжэ шададаг, мүн даруу номгон, эрэлхэг зоригтой ба нимгэн сэдьхэлтэй Нила Снижкогой образые залуу артистка Лариса Егорова яһала барагаар наадаа.

Нила Снижко эгээ түрүүн сценэ дээрэ гарахадаа, убайгүй, ёһотойл «немецкэ овчарка» байһаар үзэгдэнэ. Дээрэлхүү харасатай, наадалжа энеэһэн, хахир хоолойтой «урбагша» гэжэ нэрлүүлээд байһан тагнуулшанай энэ үеын байдал элеэр харуулжа артистка шадаа. Аймхай Тузиковатай абьяастайгаар хэрэлдэжэ ороходонь тэрэнь сухарина. Тузиковагай рольдо В. Амханова наадаа. Эндэ артистка ямар үедэ, ямар оршон байдалда үйлын болоно байһые хараадаа мууса абана гээшэ ха гээд һанахаар.

Харин Мика Стравинскитай (артист В. Кондратьев) болоһон уулзалгын үедэ Нила Снижко — Егорова тон ондоогоор харагдана. Бидэнэй урда хатуу зоригтой, һүбэлгэн ухаатай тагнуулшан байна. Хара һанаагай, ухаатай дайсанаа илажа гарахын тула зоригоо хүбшэлэнхэй, эрид шиидэнхэй Нила Снижкое харанабди.

Номгон даруу зантай, «эшэрэн харасатай» юрын басаган Нила Снижко Федортой уулзана. Тэрэ түрүүшынхеэ дурлаа. Артист М. Елбонов Федорой рольдо оролдосотойгоор, үнэн зүрхэнһөө тэрэнэй түхэл шарай харуулха гэжэ эрмэлзэн наадаа. Федор Нилэдэ айхабтар дуратай, тэрэ Нилые харан сасуугаа дурлаа, тэрэнэй сэхэ сэбэрые сэдьхэлээрээ таажа мэдээ. Федорто инаг дураниинь юунгэйшье жэшээлэшэгүй, дабтагдашагүй һайндэр.

Елбонов гансахан харасаараа олон юумэ хэлэжэ шадана, сэдьхэлэйнгээ байдал гүнзэгыгөөр харуулна. Геройнгоо доторой байдалые үнэншэмэ тодоор харуулхын тула залуу артист бүхы арга боломжонуудаа үнэн зүбөөр хэрэглэдэгынь һайшаалтай.

Зүжэгэй амжалтада хубитаяа оруулһан үшөө хоёр роль гэхэдэ, Федорой эхэ Мария Игнатьевна (артистка Д. Чимитова) ба Зоя Парамонова (артистка Д. Сангажапова) болоно. Дайнай үеын хүшэр хүндэ сагые түйлажа гараһан сэрэгэй врачай образые үнэншэмэ тодоор артистка Д. Чимитова харуулна. Нимгэн сэдьхэлтэй, хүбүүндээ айхабтар дуратай энэ эхэнэр Нилые гансата бэеһээ холодхоон, хүбүүгээ гомодхоохоёо тэбшэнэгүй. Нилын муу суутай болоһоншье һаань, тэрэниие анхаралтайгаар шэнжэн, үнэн дээрээ хэн байһыень тааха гэжэ оролдоно.

Зоя Парамонова болбол юрын хүдэлмэришэн, хамаг хүсэ шадалаа илалтын үдэрые дүтэлүүлхэ тэмсэлдэ зорюулжа байһан хүн. Сэхэ бодолтой, сэбэр сэдьхэлтэй Зоя айхабтар ехээр эсэшэнхэй гэжэ бидэ ойлгонобди. Тэрэ олон часай туршада станогой дэргэдэ бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлмэрилжэ байһан хүн.

Урда тээнь ондоо шэглэлтэй рольнуудые наадажа байһан залуу артистка ехэ оролдолго гарган, энэ ролёо үнэншэмэ зүбөөр наадаха гэжэ оролдоходоо, горитой амжалта түйлаа гээд баяртайгаар тэмдэглэнэбди.

Газаа талын байдал юрэл зураглангүй, хүнэй доторой байдал, һанал бодол тодо хурсаар дамжуулан харуулжа шадаа гээд дээрэ дурсагдаһан хоёр артисткын хүдэлмэри тухай хэлэмээр.

Нилые ойлгохо гэжэ оролдоһон Мария Игнатьевна Зоя хоёрһоо эгсэ ондоогоор Чуфаров (артист Ц. Пурбуев) бидэнэй урда харагдана. Хүндэ этигэхэгүй, хүнэй сэдьхэл ойлгохогүй мохоо молхи хүниие артист шадамар бэрхээр наадаа. Нилын нүлөөнһөө зээ хүбүүгээ хамгаалха гэжэ үсэд нэтэрүүгээр оролдоно. Нилын ажабайдалтай газаа талые хараад, тэрэ ганса Нилыеэшье бэшэ, мүн бүхы залуушуулыешье зэмэлхэ һаналтай. Чуфаровай хара сэдьхэлһээ боложо, Нила Снижко алуулна бшуу.

Зүжэгэй гражданска шарай, тэрэнэй үндэр эрмэлзэл тухай хэлэхэ зуураа, режиссерой зарим тэды шиидхэбэри дээрэ тогтомоор гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, имэ шиидхэбэриһээ боложо, зүжэгэй зарим асуудалнууд һайнаар харуулагдаагүй. Энэ нэн түрүүн Нилын образдо хабаатай. Сэрэгэй үеын байдал гүйсэд һайн дамжуулагдаагүй гэжэ һанахаар. Фронтын хажууда байһан хотын ажаһуугшадай Нилые «урбагша», «немецкэ овчарка» гэжэ тоолон үзэн ядалга үнэншэмэ зүбөөр харуулагдаагүй. Арад зон тэрэниие үнэхөөрөө үзэн ядана. Энэ ушарһаа Нила Эхэ орондоо, түрэл арадтаа инаг дуратайгаа улам хурсаар мэдэрнэ бшуу. Зүжэгэй энэ конфликтые режиссерын айхабтар наринаар дамжуулаа һаань, Нилын сэдьхэл бодолой габьяа улам гүнзэгыгөөр дамжуулан харуулха арга боломжо артисткада олдохо байгаа гээд һанагдана. Тиихэдэ Л. Егорова героиниингаа хүндэшье, хүшэршье, хамагһаа нюуҗа байһан доторой байдалые улам тодоор гаргахые саашадаа оролдохо бээзэ гэжэ найдахаар.

Стол дээрэ Нилын хэһэн хатар сэдьхэл бодолой гүнзэгы һаналһаа бэшэ, юрэл газаа талын аргаар харуулагдаһаниинь энэ үзэгдэлые хурса удхатай болгоногүй. Тиихэдэ хүшэр хүндэ дайнай үеын оршон байдалда боложо байгаа үйлын дунда Сашкын (артистка С. Уладаева) сценэ дээрэ гараха бүхэндэ харагшад энеэлдэжэ байхань ямар гээшэб. Эвакуацида байһанаа ерэһэн Эдиктэ орходоо Сашка дайнай зоболсн, дайсаниие үзэһэн үхибүүнэй нюдөөр Нилые харана бшуу. Тиимэһээ тэрэнэй «немецкэ овчаркые» үзэн ядалгые, зэмыень амасуулха гэһэн эрмэлзэлые наринаар, бодомжотойгоор харуулбал дээрэ байгаа. Харин мүнөө режиссер, артистка хоёрой хүдэлмэриин алдууе харагшадай энеэдэн гэршэлнэ.

Тиихэдэ Алексейн образ (артист Д. Дашинамжилов) һайнаар харуулагдаагүй гэжэ тэмдэглэхээр. Дайе дабажа гараһан шархатаһан, танк соо шатажашье үзэһэн сэрэгшэ гээд тэрэниие хараад һанахаар бэшэ.

Премьерын һүүлээр уданшьегүй энэ зүжэгэй зарим рольнуудта ондоо артистнуудай наадахыень хараа һэм.

Айран, хара мэхэтэй фотограф Круглигай рольдо артист Ф. Иннокентьев наадаа. Мүнгэнэй түлөө юушье хэхэ, хара сэдьхэлтэй, харатай мэхэтэй, үшөө элдэб эри... хүнэй образые артист ... мар бэрхээр зураглаа.

Федорой эхэ Мари[я Иг]натьевнагай рольдо арт[истка] Н. Абидаева наадаа. У... хурса бодолтой энэ ... хэнһээшье түрүүн Н... ойлгожо эхилнэ. Мари[я Иг]натьевна Чуфаров хоёр... рилсаае артистка ехэ з... тайлбарилаа. Холын б... гүй, бэедээ найданги ... Мария Игнатьевна ду...

Буряадай АССР-эй ... та артистка Л. Дугар... Нила Снижкогой роль... дахыень хүлеэжэ ядан б... һэмди. Артистка ма... далые харюулаа гэж... түрүүн тэмдэглэмээр. ... нэй Нила ёһотойл ба... щица, эрэлхэг зоригтой, ... нор һэргэг сэдьхэлтэй ... нуулшан. Өөрын эр... «немецкэ овчарка» гэжэ ... лүүлжэ байһан, түрэл ... хүнүүдтээ, инаг ду... хүбүүнтээ үнэн нюу... уулзаха аргагүй таг... най доторой байдалые, ... хэл бодолые артистка ... тар хүсэтэйгөөр харуу...

В. МУРУ...
БИОН-ной нау...
хүдэлмэри...

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

Георгий ДАШАБЫЛОВ

БАЙГАЛ-АМАРАЙ МАГИСТРАЛЬ

Бар хүбшэ тайгые һэтэ
Баруун, зүүнһээш самсаал татаад,
Булад томо һудаһан мэтэ
Булгин лугшыш,
Байгал-Амарай магистраль!
Хүтэл байса сүмэ нүхэлэн,
Хүйтэн сэбдэг газар дээгүүр
Зээрэг олон мүрэниие хүндэлэн
Зурын ошыш,
Зуун жэлэйм магистраль!
Дабааһаа дабаан хүрэтэр
Далхи намаг, шэдхэ соогуур
Шэрэм хатуу жаданууд мэтэ
Шэнхинэн яларыш,
Шэнэ сагайм магистраль!
Байгаалиин баялиг уурхай тээшэ
Баатар хүнэй гар хүргэн,
Газаа далайн эрье тээшэ
Гаргыш харгы,
Ган түмэр магистраль!
Агуу манай совет арадай
Алдар солын хүшөө болон,
Бата индустриин галаар
Бадаран носыш,
Байгал-Амарай магистраль!

БАГЛАА СЭСЭГҮҮД

Баяртай, зугаатайгаар
Баранай сэнгэһэн һайндэрөөр гү,
Түрэһэн гараһан сагыеш
Түрэл гарал, зон нүхэдэйш
Тэмдэглэһэн үдэрөөр гү,
Аяар холын газарта
Алта, мүнгэ суглуулаад бэшэ,
Эрхим баян —
Эрдэм ухаа шудалаад,
Эхэ нютагтаа бусаһандаш гү,
Ажал хэрэг дээрээ
Амжалта, илалта түйлаһандаш гү —
Али олон ушарнуудта
Амаршалжа үнэн зүрхэнһөө,
Баглаа сэсэгүүдые
Барюулдаг һайхан ёһо бин.
Сэсэгүүд...
Сэлмэг тэнгэриин наран дорохи
Сэнхир тала, майлануудай,
Сэгээн ехэ ордонгуудай,
Сэлеэн тосхон, байрануудай,
Үйлсэ гудамжануудай
Үзэсхэлэн гоё шэмэгүүд.
Сэнтээгүй, хирэ тооһогүй
Сэбэр арюунай тэмдэгүүд.
Ханхинама жабартай үбэлшье,
Хагдарһан орой намаршье
Мээхэй сэдьхэл, инаг дуранай
Мэдэрэлые, галта шуналые гэршэлжэ,
Барюулагдадаг, баясуулдаг
Баглаа сэсэгүүд,
Баглаа сэсэгүүд...
Байлдаан соогуур тодорһон
Баатар сэрэгшэдэй,
Гүлмэр залуу ябатараа,
Гэнтэ нүгшэһэн нүхэдэй,
Эмгэн буурал эхын,
Эсэгэнэр, аханар, эгэшэнэрэй,
Дүүнэр, хайрата үхибүүдэй,
Домогто ороһон агуу хүнүүдэй
Дурасхаалые хүндэлжэ,
Хүүр дээрэнь табигдадаг
Баглаа сэсэгүүд,
Баглаа сэсэгүүд...

НАЙМАН НҮХЭД

Нютагһаа гараһан
Найман нүхэд бэлэйбди.
Нажар бүхэндэ
Газараа эрьен ерэнэбди.
Он жэлнүүд
Оодоролдоноб яаһан түргөөр!
Олонхимнай
Ошоо холын зүргөөр.
Таабайнар боложо,
Тархимнай сайжа эхилбэ гү?
Тултуур тулахаар
Тулюур саг дүтэлбэ гү?
Удаан болоншьегүй,
Уулзаха, сугларха бүхэндэмнай
Нүхэдэй зариманиинь
Бидэнэй дунда үгы.
Хүнэй үндэһэн
Хүрьһэн дээгүүр гэлсэдэг.
Хүбүүд, басагадынь
Хүргэжэ мэндээ ерэдэг.
Үнгэрнэ наһан
Үндынэ үри хүүгэднай.
Нютагһаа гараһан
Найман нүхэд бэлэйбди.

Ольга Корбут
болоошьегүй һаа,
Оролдохолби даа
шадалаараа.

ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Хара газар шарга элээхэ,
Хашан морин гар эсээхэ.
Үерэй уһа хаахань бэрхэ,
Үгсүүр өөдэ гүйхэнь хүндэ.
Хүгшэдые хүндэлхэдэ баясадаг,
Хүүгэдые магтахада хүхидэг.
Жолоо үргэхэдэ морин һэргэлэн,
Зоной үргэхэдэ ноён һэргэлэн.
Хүйтэн уһанай загаһан тарган,
Хүлэг мориной туруун хурса.
Эмнигые барижа морин болгодог,
Эжын үргэмжөөр хүн болодог.
Түлиһэн галһаа ошон гарадаг,
Түргэшэ хүнһөө хэрүүл гарадаг.
Хобууша хүндэ нүхэр үгы,
Хорото могойдо хүл үгы.
Эрдэм ном ухаа оруулдаг.
Эжын һургаал соло оруулдаг.
Үртэһэнэй улаан бургааһан уян,
Үншэн хүнэй сэдьхэл уян.
Хабарай хагсуу һалхин хүйтэн.
Хара газарай шорой нойтон.
Хашан мориной хүл хүндэ,
Хара турлаагай дали хүндэ.

Захааминай аймагай Дүтэлүүр тосхондо ажаһуудаг Пурба Самбуевһаа Марина **БАДМАЕВА** бэшэжэ абаба.

Хуу саһан хайлаашьегүй
һаа,
Хуһан модон гүлгэлшөө.
Хабарай ерэхые хүлеэжэ,
Хабатай игаан байнал даа.
Үбэлэй саһантай
хахасахаяа
Үргэлөөд модон морнёо,
Абаяа дахаад хүбүүхэн
Алхалбал даа харгыгаар.

НОМОЙ ҺАЙНДЭР

Улаан-Үдын Постышевой нэрэмжэтэ пионерэй байшан соо һаяшаг үхибүүд олоор сугларжа, хүүгэдэй номой долоон хоногой нээгдэһые мэдүүлээ. Хүүгэдэй республиканска библиотекын, мүн пионерэй байшангай хүдэлмэрилэгшэд энэниие ударидаа.

Хүүгэдэй номой долоон хоногой нээлгэндэ манай Буряадай уран зохёолшод, поэдүүд ерэжэ, номууд тухайгаа, гадна мүнөө дээрээ ямар зохёол бэшэдэгээ хөөрэжэ үгөө.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшад, «Ажамидархыеш захирнаб» гэжэ номой автор, республикымнай мэдээжэ уран зохёолшо Африкан Бальбуров, А. И. Чирков, поэтесса Ц-Д. Дондокова гэгшэд һонюуша һүбэлгэн уншагшадтайгаа инаг халуунаар хөөрэлдэжэ, номуудаа бэлэглэһэн байха юм. Һүүлээрнь үхибүүд дайн тухай номуудай выставкын хажууда зогсонхой, ехэтэ һонирхон хараа. Хүүгэдэй республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй тусгаар шэлэжэ табиһан номуудые үхибүүд хожомынь библиотекэдэ абажа болохо.

Номой һайндэрэй түрүүшын үдэр үхибүүд уран зохёолшо А. Фадеевэй «Залуу гварди» гэжэ романай нэгэ хэһэгээр табигдаһан зүжэг ехэтэ һонирхон хараа. Энээниие пионернүүдэй байшангай драматическа кружогой гэшүүд найруулжа табиһан байна.

Номой һайндэр мартын 31 болотор үргэлжэлхэ.

Г. ЕЛИСЕЕВА.

ТААБАРИНУУД

Бүбөөлжэн тархитай,
Булшан бэетэй,
Бумба һүүлтэй.
(Хототой шуһан).

Хүндыдэ бү табяарайты,
Хүүгэдтэ бү
үзүүлээрэйгты,
Абяа гарашоо һаамни,
Ами табишоо гэжэ
мэдээрэйгты.
(Шэл).

Хурдан хуанuудай
хуралда
Хабаадаха, урилдахаа
харайхам.
Бусахыем бурхан мэдэхэ,
Тэхэрихыем тэнгэри
мэдэхэ.
(Хамхуул).

Хасартаа буугаа абатарни
Һүб бү алдаа.
Шабхаа үрдин даратарни
Шог бү таби.
(Зантахида
ангуушанай хандалга).

Уусай Суусай хоёр
наншалдаад,
Уушхан хүбүүнэйнгээ
хамар була сохижорхёо.
(Хэтэ, сахюур, уула).

Д. РИНЧИНОВЭЙ
суглуулбариһаа.

МУУ ХҮНДЭ МУХАР ХАРГЫ

ОНТОХОН

Урда сагта нэгэ нютагта аргагүй харуу хобдог, хэрзэгы хатуу, ганса амияа харашаһан Тоодойн Гарма гэжэ хүн ажаһуугаа ха. Нэгэтэ энэ айлайда нютаг голойнь Тогоошо гэжэ хүн нэгэ мэшээг хүрэнгын ороохо урьһалхыень эрижэ, гүйжа ерэбэ гэхэ.

Тиихэдэнь Тоодойн Гарма ташаагаа тулажа, ехээр энеэгээд, үүдэн тээшэ заажа:

Тугас шубуун газардажа,
Турлаагай үүртэ һуухагүй.
Тоодойн Гарма газардажа,
Тогоошын гэртэ орохогүй,

— гэжэ хашхаран хэлээд, үлдэһэн, намнаһан юм гэлсэдэг.

Теэд хүн наһан соогоо гурба дахин зобоод, гурба хадин жаргажа магад гэжэ арад зон хэлсэдэг.

Хойто жэлынь Тоодойн Гарма хамаг эд зөөри, гэр байраяа хаарта хэжэ алдаад, үгытэйһөө үгытэй болоод, гүйраншалжа ябатараа нэгэ шэнэ, томо сагаан гэрэй газаа эдихэ юумэ эрихэ һанаатай тогтобо хаш. Тэндэһээнь нёдондо хүрэнгын ороохо эрижэ ерэһэн Тогоошо гаража ерээд:

Тугас шубуун газардажа,
Турлаагай үүртэ һууба гү?
Тоодойн Гарма газардажа,
Тогоошын гэртэ орохонь
гү?

— гэжэ толгойгоо һэжэрэн хэлээд, — тонило саашаа! — гээ һэн хаш. Тоодойн Гарма нютагайнгаа зонтой эб эсүгүй, хара мүрөө хараад ябадаг байһандаа халаг хухы гэмшэһээр, бэеэ хараһаар саашаа ошоо һэн гэхэ.

Д. ДАМБИЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хамһабариин ажахыда — мүнөө үе сагай эрилтэдэ таарамаар техникэ» — түрүү бэшэг. «Апрелиин 19 — коммунис субботник» — суглуулбари. Һунгуулиие угтуулан. ВЦСПС-эй Президиумдэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үргэн харгы хэрэгтэй» — В. Штеренбергын статья. «Саарһан яаха һэм гээд...» — О. Березковой статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Илалтын Агууехэ 30 жэлэй ойдо» — суглуулбари. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Субботын галхан». «БАМ-ай һонин» — суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Баранкин, хүн байгыш!» «Футболоор наадажа шададаг нугаһанай дальбараа» — мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 10.35 — «Таанарта, түрэлхидтэ». 11.15 — «Үхибүүдтэ — ан амитадай гүлгэд тухай». 11.35 — Хоккей. Стокгольмһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Мишка-коротышка» — мультфильм (6-дахи сери). 13.25 — «Угалзанууд» (үнгэтэ). 13.55—14.05 — Забһарлалга. 14.05 — «Очевидное-невероятное» (үнгэтэ). 15.05 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 15.35 — «Элүүр энхэ байлга» — ... дэм дэлгэрүүлгын пр...ма. 16.05 — «Неот... острова» — теле... уран һайханай фил... рүүшынхеэ харуу... (үнгэтэ). 17.10 — «... хани басагад» — теле... 17.45 — Илалтын 30 ... ойдо. Документальн... мүүдэй программа. 18... «Время» — мэдээсэл... грамма. 19.00 — «А... (үнгэтэ). 20.20 — «Х... зар дэлхэй. Замбуулин... гэтэ). 20.50 — «Хоре... ческая поэма» гэһэн ... концерт түрүүшынхе... руулагдаха. 21.30 — ... ветскэ Союз тухай ... айлшадай һанамжа» ... тэ). 21.50—22.00 — ... һарлалга. 22.00 — «... нуудтай һүни» — 0... дсмидай телевизионно... түрүүшынхеэ харуу...

ИИМЭШЬЕ УШАР БАЙҺАН

ТҮРҮҮШЫН ХЮРӨӨ

Эгэтэ нютагта хюрөөгэй бии болоогүй байхада, Очирой Петька гэжэ үдэрэй хори-гушан шарга түлеэ һүхөөр тайрадаг байһан гэхэ. Тэрэ үедэ, 1840 гаран он багаар. Эгэтэ нютагай холо ойро ябадалтай Санжиев Дамба гэгшэ хамбын хүрээн ошоходоо, үнэтэй сэнтэйгээр нэгэ наймаашанһаа хоёр гарай хюрөө худалдажа абаа һэн ха. Нютаг нугадаа ехээр суурхаба.

Хюрөө харахаа, түлеэ хайшан гээд тайрадаг ааб гэжэ һонирхоһон хүн зон сугларадаг байгаа.

«Тайрахадань, зомгооһон гаранагүй, харин талхан шэнги хибэдэһэн гарана» гэжэ һонирходог байгаа ха. Нютагтаа суутай Балдан гэжэ түмэршэ дархан тэрэ хюрөө хурсадан заһажа, бүхы нютагайхидынь тэрээндэ баяр хүргэдэг болоһон гэхэ. Тиигэһээр нютаг нютагта хюрөө дэлгэржэ, бүдүүн модо һүхөөр тайрахаа болиһон юм гэхэ.

Д. ШИРАБОН.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: реда... 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — ... зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-5... ретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — ... сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаг... агитации — 2-56-23, промышленности и строител... 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, ... туры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — ... информации — 2-34-05, общественная приём... 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректор... 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной мартын 29. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н.04436. Заказ №...